

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας-Μουσειολογίας
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με τίτλο:
«Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς και Νέες Τεχνολογίες»
με κατεύθυνση Βιβλιοθηκονομία

**“Ζητήματα και προγράμματα πληροφοριακής παιδείας σε εφήβους”:
η περίπτωση της Βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αλεξάνδρα Τσιγλάκη
Α.Μ: MBAM201411

Επιβλέπων Καθηγητής
Χρήστος Παπαθεοδώρου

Αθήνα 2019

Ευχαριστείες

Ένα όμορφο, διδακτικό και πλούσιο σε εμπειρίες και γνώσεις ταξίδι, φτάνει στο τέλος του. Η διαδρομή ήταν μεγάλη, αλλά τελικά άξιζε όχι μόνο ο προορισμός, αλλά και το ταξίδι. Θα ήθελα λοιπόν, να ευχαριστήσω από καρδιάς τους συνοδοιπόρους σε αυτό το δύσκολο έργο, με πρώτο τον υπεύθυνο καθηγητή κ. Χρήστο Παπαθεοδώρου που πίστεψε στις δυνατότητές μας και ήταν δίπλα μας σε κάθε στιγμή, τον κ. Ζερβόπουλο, διευθυντή του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας για την πολύτιμη βοήθειά του, το όραμα, τον στόχο και την επιμονή που διαθέτη, τη φίλη και συνάδελφο Τζένη Τσιτσέ, με την οποία παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε, συνεχίσαμε με σκοπό να πετύχουμε το στόχο μας και τέλος την οικογένειά μου, το πιο ασφαλές λιμάνι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συντομογραφίες	σ. 4
Κατάλογος σχημάτων – διαγραμμάτων	σ. 5
Περίληψη	σ. 6
Εισαγωγή	σ. 8
Κεφ.1: Σχολικές βιβλιοθήκες και πληροφοριακή παιδεία	
1.1.:Σχολικές βιβλιοθήκες	σ. 9
1.1.1.Θεσμικό πλαίσιο σχολικών βιβλιοθηκών	σ. 10
1.1.2. Προσφορά των σχολικών βιβλιοθηκών στην εκπαίδευση	σ. 12
1.2. Πληροφοριακή παιδεία	σ. 15
1.2.1.Ρόλος της πληροφοριακής παιδείας στην εκπαίδευση	σ. 17
1.2.2. Πληροφοριακή παιδεία σε ελληνικά σχολεία	σ. 21
Κεφ.2: Μουσικό Σχολείο Κέρκυρας	
2.1.Ιστορία Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας	σ. 24
2.2.Βιβλιοθήκη Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας	σ. 26
Κεφ.3: Περιγραφή του έργου	
3.1. Συνεργασία Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας και Ιονίου Πανεπιστημίου	σ. 28
3.2. Αντικείμενο έργου	σ. 30
3.3.Οργάνωση Συλλογής Βιβλιοθήκης	σ. 31
3.4. Κατάλογος Βιβλιοθήκης	σ. 37
3.5.Δυσκολίες κατά την υλοποίηση του έργου	σ. 42
3.6.Μελλοντικές ενέργειες	σ. 47
Κεφ.4: Πρότασεις και νέες προοπτικές	
4.1. Προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας της Βιβλιοθήκης	σ. 49
4.2. Πρόταση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας	σ. 51
Κεφ.5: Συμπεράσματα	σ. 54
Κεφ.6: Βιβλιογραφία	σ. 56
Κεφ.7: Παράρτημα	σ. 59

Συντομογραφίες

Βιβλιοθήκη Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας	ΒΜΣΚ
Μουσικό Σχολείο Κέρκυρας	ΜΣΚ
Σχολικές Βιβλιοθήκες	ΣΒ
Προγράμματα Πληροφοριακής Παιδείας	ΠΠΠ
Πληροφοριακή Παιδείας	ΠΠ

Κατάλογος σχημάτων – διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Διάγραμμα ροής εργασιών	σ. 28
Σχήμα 1: Ηλεκτρονική καταχώρηση μελών της βιβλιοθήκης	σ. 33
Σχήμα 2: Χειροκίνητη καταχώρηση μελών της βιβλιοθήκης	σ. 34
Πίνακας Αριθμητικών στοιχείων ΒΜΣΚ	σ. 35
Σχήμα 3: Σχήμα Πληροφοριακής Παιδείας ΒΜΣΚ	σ. 44

Περίληψη

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής αφορά στις οργανωτικές και λειτουργικές διαδικασίες που απαιτούνται με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας της Βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας (ΒΜΣΚ) τόσο ως κομμάτι του σχολείου γενικότερα, όσο και ως προέκταση της σχολικής τάξης ειδικότερα. Ήταν ένα αρκετά πρακτικό θέμα, αφού απαιτούσε την έντονη παρουσία και παρέμβαση της γράφουσας στο χώρο και στην ίδια τη συλλογή.

Μια οργανωμένη και βελτιωμένη λειτουργία, θα μετατρέψει τη Βιβλιοθήκη σε ένα Κέντρο Πληροφόρησης για τη σχολική κοινότητα, αλλά και για το ευρύ κοινό. Όπως είναι γνωστό, ο αριθμός των δημόσιων σχολείων που διαθέτουν μια οργανωμένη βιβλιοθήκη είναι πάρα πολύ μικρός. Θέλουμε λοιπόν αυτή η προσπάθεια οργάνωσης και βελτίωσης της λειτουργίας να απολέσει το «εναρκτήριο λάκτισμα» προκειμένου να πραγματοποιηθούν κι άλλες αντίστοιχες ενέργειες στο νησί της Κέρκυρας και όχι μόνο.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, δίνεται ο ορισμός των Σχολικών Βιβλιοθηκών καθώς και η προσφορά τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον, γίνεται αναφορά του όρου Πληροφοριακή Παιδεία, τονίζεται ο ρόλος που καλείται να παίζει στην εκπαίδευση και παρουσιάζονται παραδείγματα σχολείων, οι βιβλιοθήκες των οποίων πραγματοποιούν τέτοια προγράμματα.

Το δεύτερο κεφάλαιο, είναι αφιερωμένο στην ιστορία του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας. Γίνεται αναφορά στις δράσεις και το σημαντικό του έργο τόσο λόγω του ότι αποτελεί ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα, καθώς και ένα πολιτιστικό φορέα του νησιού. Ακόμα, δίνονται κάποιες εισαγωγικές πληροφορίες για τη Βιβλιοθήκη, όπως η τοποθεσία της, η αρχική της λειτουργία κλπ.

Στο τρίτο κεφάλαιο, περιγράφεται αναλυτικά του πρακτικό κομμάτι του έργου. Περιγράφεται η οργάνωση της συλλογής, ο κατάλογος της βιβλιοθήκης, η διαδικασία της καταλογογράφησης κλπ. Επιπλέον, γίνονται προτάσεις για τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα μπορούσε να πραγματοποιείται ο δανεισμός και αναφέρονται ορισμένα αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τη συλλογή. Ωστόσο, στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται και πολλές από τις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την ανάληψη του έργου καθώς και τα αποτελέσματά του συνολικά.

Ένας από τους στόχους της εργασίας αυτής, ήταν να τονιστεί η σημαντικότητα των ΣΒ και των Προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας (ΠΠΠ) στην εκπαιδευτική διαδικασία προκειμένου οι μαθητές να είναι πλήρως εφοδιασμένοι με ποικίλες δεξιότητες, οι οποίες θα τους επιτρέψουν να γίνουν σωστοί ερευνητές, ακαδημαϊκοί πολίτες και διαχειριστές του τεράστιου όγκου πληροφοριών που υπάρχει στην καθημερινότητά μας. Για το λόγο αυτό, στο τέταρτο κεφάλαιο έχουμε υποβάλλει κάποιες προτάσεις υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων. Αν εξασφαλιστεί η οργάνωση και βελτίωση της λειτουργίας της ΒΜΣΚ, η διεξαγωγή τέτοιων προγραμμάτων θα είναι προς όφελος των μαθητών και τα εφόδια που θα έχουν ως απόφοιτοι θα είναι ανεκτίμητα.

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία προτείνει την υλοποίηση ποικίλων προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας σε εφήβους καθώς και τα οφέλη των προγραμμάτων αυτών. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται στους μαθητές του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας και τα προγράμματα αυτά προτείνεται να υλοποιηθούν στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Οι προτάσεις αυτές γίνονται σε συνδυασμό με την αναφορά των δράσεων που έλαβαν χώρα στη ΒΜΣΚ με απώτερο στόχο την επαναλειτουργία της. Η επαναλειτουργία της βιβλιοθήκης αποτελεί προϋπόθεση για να μπορούν τα ΠΠΠ να μπουν σε εφαρμογή. Η ύπαρξη μιας βιώσιμης σχολικής βιβλιοθήκης είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό γεγονός, όχι μόνο για το σχολείο στο οποίο λειτουργεί και αναπτύσσεται, αλλά και για την υπόλοιπη τοπική κοινωνία. Είναι γνωστό ότι οι βιβλιοθήκες δεν εξυπηρετούν ένα μονοδιάστατο κοινό, αλλά λειτουργούν και ως Κέντρα Πληροφόρησης, τα οποία βρίσκονται πάντα στη διάθεση όλων των πολιτών.

Κεφ.1: Σχολικές βιβλιοθήκες και πληροφοριακή παιδεία

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται μια εκτενής αναφορά στις σχολικές βιβλιοθήκες. Παρουσιάζεται ο ορισμός και το θεσμικό πλαίσιο της σχολικής βιβλιοθήκης καθώς και τι προσφέρει η τελευταία στον τομέα της εκπαίδευσης. Επιπλέον, γίνεται αναφορά της έννοιας της πληροφοριακής παιδείας, η οποία νοείται ως η εκμάθηση τεχνικών και δεξιοτήτων για την αξιοποίηση ευρείας κλίμακας εργαλείων πληροφόρησης. Σημειώνεται ο ρόλος της σε σχέση με την εκπαιδευτική διαδικασία και το πως μπορεί να λειτουργήσει ως αρωγός για την απόκτηση ποικίλων δεξιοτήτων από την πλευρά των μαθητών. Τέλος, παρουσιάζονται παραδείγματα ΠΠΠ ανά τον κόσμο.

1.1. Σχολική βιβλιοθήκη - Ορισμός

Σχολική βιβλιοθήκη (ΣΒ) είναι *«ο φυσικός και ψηφιακός χώρος μάθησης του σχολείου όπου το διάβασμα, η αναζήτηση, η έρευνα, η σκέψη, η φαντασία και η παραγωγικότητα είναι κεντρική στο ταξίδι των μαθητών προς τη γνώση και προς την προσωπική, κοινωνική και πνευματική τους ανάπτυξη»* (IFLA, 2015, σ.16).

Όπως αναφέρει και η Καραμανώλη (2015) η ΣΒ αποτελεί αναπόσπαστο μέσο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προωθεί τη μάθηση και μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στην εξέλιξη της εκπαιδευτικής πράξης, εφόσον αποτελεί χώρο ενθάρρυνσης της έρευνας και επίλυσης προβλημάτων. Ταυτόχρονα υποστηρίζει και προωθεί τον γραμματισμό, από τα πρώτα στάδια της αναζήτησης, της αξιολόγησης και έως το τέλος της επιλογής της κατάλληλης σε κάθε περίπτωση πληροφορίας (Δαρδανός, 2005). Επιπροσθέτως, προωθεί και καλλιεργεί τη συνήθεια για την ανάγνωση βιβλίων, ψυχαγωγεί και αποτελεί μια καλή συντροφιά στον ελεύθερο χρόνο, αναπτύσσει προσωπικότητες που σέβονται και εκτιμούν το περιβάλλον, την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά (Boelens, 2012). Καθώς ο ρόλος του σχολείου έχει προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της εποχής, εκπαιδεύει πλέον τους μαθητές για ένα μέλλον με συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και πληροφορίες (Bruce, 2004 ; Marcoux, 1999).

Από τα προαναφερθέντα, καθίσταται σαφές ότι η ΣΒ είναι ένας βασικός παράγοντας για να προωθηθεί και να αναπτυχθεί η πνευματική καλλιέργεια των μαθητών, αλλά και γιατί μια ΣΒ μπορεί να στηρίξει και να υποστηρίξει αποτελεσματικά το αναλυτικό πρόγραμμα με ποικίλα μέσα διδασκαλίας (Σαΐτης και Σαΐτη, 2002, σ. 15), όπως θα δούμε και παρακάτω.

1.1.1. Θεσμικό πλαίσιο σχολικών βιβλιοθηκών

Όπως διαβάζουμε στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (Αρ. Φύλλου 1784, 2 Δεκεμβρίου 2003), σύμφωνα με την απόφαση Αρ. 128800/Γ7/(Ες Φ. 11/1240), που αφορά το πλαίσιο λειτουργίας σχολικών βιβλιοθηκών, «το καθεστώς που διέπει τις σχολικές βιβλιοθήκες, αποτελεί μέρος του Δικτύου Σχολικών Βιβλιοθηκών, το οποίο καθοδηγεί και συντονίζει το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ακολουθεί την πολιτική ανάπτυξης και τους κανονισμούς του Δικτύου αυτού. Οργανικά δε, αποτελεί μέρος του σχολείου εντός του οποίου λειτουργεί. Η κάθε ΣΒ δύναται να εξυπηρετεί περισσότερα του ενός σχολεία.

Η ΣΒ σκοπό έχει να συμβάλει ενεργά:

- 1. Στην εξυπηρέτηση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών της σχολικής κοινότητας. Στη σχολική κοινότητα περιλαμβάνονται οι μαθητές, το διδακτικό και βοηθητικό προσωπικό. Η Σχολική Βιβλιοθήκη καλύπτει κατά προτεραιότητα ανάγκες των μαθητών ενώ για το διδακτικό προσωπικό καλύπτει κυρίως τα θέματα που αφορούν τις διδακτικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενίσχυση του αναλυτικού προγράμματος σπουδών.*
- 2. Στη συγκέντρωση, οργάνωση και απόδοση της γνώσης και της πληροφορίας που ενδιαφέρει τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς και δεν αντιβαίνει στον σκοπό λειτουργίας του σχολείου.*
- 3. Στην ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το σχολικό περιβάλλον να διασφαλίζει και να προβάλλει την πνευματική ελευθερία. Παράλληλα, η Σχολική Βιβλιοθήκη λειτουργεί ως σημείο πρόσβασης στην πληροφορία που αναζητεί ο μαθητής οικειοθελώς και λειτουργεί σαν εργαστήριο άσκησης του στην κριτική σκέψη που απαιτεί η σύγχρονη κοινωνία. Καθώς η εκπαιδευτική αποστολή του σχολείου επιβάλλει την*

απρόσκοπτη και ελεύθερη αναζήτηση της γνώσης από τον μαθητή, η Σχολική Βιβλιοθήκη αποτελεί μέσο και ακρογωνιαίο λίθο αυτής της διαδικασίας.

- 4. Στην αποκωδικοποίηση των πληροφοριών, που σήμερα παρέχονται με κατατρεγμένους ρυθμούς. Για το σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαία η συμβολή των καθηγητών – με τα απαραίτητα εφόδια – στον προσανατολισμό και την καθοδήγηση των μαθητών στη σωστή αξιοποίηση του υλικού της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η καταρχάς εξοικείωση των ίδιων των καθηγητών με το υλικό, τη λειτουργία και τους στόχους της Σχολικής Βιβλιοθήκης.*
- 5. Η Σχολική Βιβλιοθήκη συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς ώστε να ενσωματώνονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στοχεύουν στο να δώσουν στους μαθητές τη δυνατότητα να εντοπίζουν, να αξιολογούν κριτικά και να χρησιμοποιούν προς όφελος της μόρφωσής τους ένα ευρύ φάσμα γνώσεων και ιδεών, διευρύνοντας με τον τρόπο αυτό τον ορίζοντα της γνώσης και τη δράση του σχολείου.*
- 6. Η Σχολική Βιβλιοθήκη υποστηρίζει την προσπάθεια του σχολείου να διαμορφώσει πολίτες που είναι ενήμεροι, συμμετέχουν στα κοινωνικά δρώμενα και αναπτύσσουν μέσα στο σχολικό περιβάλλον γνώσεις και δεξιότητες που απαιτεί η σύγχρονη κοινωνία.*
- 7. Η Σχολική Βιβλιοθήκη λειτουργεί ως μέσο και εργαλείο εξοικείωσης των μαθητών με τις διαδικασίες ενεργούς αναζήτησης της γνώσης και της πληροφορίας.»*

1.1.2. Προσφορά των σχολικών βιβλιοθηκών στην εκπαίδευση

Το 2007, η IFLA και η UNESCO, δημοσίευσαν ένα μανιφέστο για τις σχολικές βιβλιοθήκες, το οποίο είχε ως θέμα τις σχολικές βιβλιοθήκες στην εκπαίδευση και στη μάθηση: *«Η σχολική βιβλιοθήκη, παρέχει θεμελιώδεις πληροφορίες και ιδέες, οι οποίες λειτουργούν με επιτυχία στη σημερινή κοινωνία της πληροφορίας. Οι σχολικές βιβλιοθήκες εφοδιάζουν τους μαθητές με διαβίον γνώσεις και ικανότητες βοηθώντας τους να αναπτύξουν τη φαντασία τους, αλλά και να τους καταστήσει ικανούς να ζήσουν σαν ευσυνείδητοι πολίτες».*

Σε παγκόσμιο επίπεδο παρατηρείται να δίνεται έμφαση από τη μάθηση πληροφοριών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων. Κάτι τέτοιο βέβαια δε σημαίνει ότι ένα βασικό απόθεμα γνώσης δεν είναι αναγκαίο. Οι προαναφερθείσες δεξιότητες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης
- Προώθηση δημιουργικότητας
- Συνδυασμό γνώσεων που αναφέρονται σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα
- Λήψη αποφάσεων
- Ανάπτυξη στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων (Αναστασάκης, κ.ά., 2004).

Η ΣΒ υπερβαίνει τον παραδοσιακό ρόλο της αποθήκευσης, ταξινόμησης, καταλογογράφησης και δανεισμού βιβλίων και μεταβάλλεται σε έναν χώρο αναζήτησης, απόκτησης και επεξεργασίας της γνώσης, καλλιέργειας της σχέσης του παιδιού με το βιβλίο και συνάμα ανάπτυξης σχέσεων αλληλεπίδρασης μεταξύ των ατόμων που την επισκέπτονται. Θα λέγαμε ότι η ΣΒ αποτελεί μια προωθημένη μορφή σχολικής τάξης με διευρυμένες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δυνατότητες χάρη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, όπως το μέγεθος του χώρου της, ο πλούτος, και η ποικιλία των πηγών της (Αρβανίτη, 2007).

Οι βασικοί σκοποί μιας ΣΒ, είναι η εκμάθηση του τρόπου έρευνας και αναζήτησης πληροφοριών, η υποβοήθηση του σχολικού προγράμματος και η ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας μέσω των λογοτεχνικών βιβλίων και των βιβλίων γνώσεων. Ακόμα, μια καλά οργανωμένη βιβλιοθήκη δίνει τη δυνατότητα στο σχολείο να παρέμβει αντισταθμιστικά για τους μαθητές που προέρχονται από μη προνομιούχα κοινωνικοοικονομικά κοινωνικά και μορφωτικά στρώματα, προσφέροντάς τους τη δυνατότητα να προσεγγίσουν το εξωσχολικό βιβλίο (Μπουλούμπασης, 2010).

Μια ΣΒ μπορεί εύκολα να θεωρηθεί ως νέα εκπαιδευτική πρακτική που λειτουργεί παράλληλα και σε συνδυασμό με τον υπόλοιπο σχολικό οργανισμό ως προέκταση της σχολικής αίθουσας. Θα πρέπει λοιπόν πέρα από το ρόλο του Κέντρου Πληροφόρησης που κατέχει, να υλοποιεί και προγράμματα φιλαναγνωσίας προκειμένου να καλλιεργηθεί στους μαθητές η αίσθηση της αναγκαιότητας της ανάγνωσης, της βιβλιοφιλίας και της αναζήτησης σε ποικίλες πηγές. Επιπροσθέτως, είναι οφέλιμο να υλοποιεί Προγράμματα Πληροφοριακής Παιδείας και να συντελεί στην εκπαίδευση των μαθητών προκειμένου να αποκτήσουν δεξιότητες αναζήτησης, αξιολόγησης και χρήσης της πληροφορίας (Ζάχος, κ.ά., [χ. χ.]).

Επιπλέον, το σχολείο και η βιβλιοθήκη σαν βοήθεια στο σχολικό πρόγραμμα έχουν σαν στόχους και σκοπούς να μάθουν στο παιδί να εκφράζεται, να φαντάζεται, να σκέφτεται, να συγκρίνει, να κρίνει, να επιλέγει. Η βιβλιοθήκη, σε αντίθεση με το σχολικό πρόγραμμα:

- I. δεν έχει συγκεκριμένο πρόγραμμα,
- II. δεν έχει συγκεκριμένο βιβλίο, αλλά ποικιλία υλικού για κάθε θέμα και κάθε ηλικία, και
- III. δεν έχει χαρακτήρα υποχρεωτικό (Βαϊτσάκης, 2010).

Ακόμα, οι ΣΒ φέρνουν παιδαγωγική τάξη και αρμονία σε μια μεγάλη αταξία πληροφοριών δημιουργώντας δυνατότητες εκμάθησης σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, με σκοπό να βοηθήσουν τους νέους μαθητές να χρησιμοποιούν σωστά τον ψηφιακό κόσμο, αλλά και τις παραδοσιακές πηγές πληροφοριών (βιβλία, εγκυκλοπαίδειες κλπ.) με στόχο την προετοιμασία για την καθημερινή τους ζωή έξω από τις σχολικές αίθουσες και τη δια βίου μάθηση (Roots, 2012).

Οι στόχοι που καλούνται να επιτύχουν οι σχολικές βιβλιοθήκες, αντανakλούν τη φιλοσοφία του σύγχρονου σχολείου, συμβαδίζουν με αυτήν και την υποστηρίζουν με ποικίλους τρόπους (Ντελόπουλος, 1998). Οι στόχοι αυτοί, είναι οι εξής:

- 1. Η σχολική βιβλιοθήκη στηρίζει το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου με διάφορα μέσα και με διάφορες μορφές υλικού.
- 2. Η στήριξη των ενδιαφερόντων των μαθητών που δεν έχουν σχέση με τα μαθήματα, όπως αυτά εκφράζονται σε ένα αναλυτικό πρόγραμμα.
- 3. Η ευθύνη της βιβλιοθήκης για σωστές και επιθυμητές στάσεις απέναντι στη γνώση, στο διάβασμα και στο βιβλίο.
- 4. Η εκπαίδευση των μαθητών σε τρόπους χρησιμοποίησης οργάνων πληροφόρησης και ψυχαγωγίας
- 5. Η καλλιέργεια της αισθητικής αγωγής μέσα από τη βιβλιοθήκη.
- 6. Η εμπέδωση ενός δημοκρατικού τρόπου ζωής. Αυτό κυρίως σημαίνει ότι το παιδί πρέπει να σέβεται το χώρο της βιβλιοθήκης όπου τα πράγματα είναι κοινά και κοινόχρηστα
- 7. Η εκμάθηση των παιδιών να δουλεύουν σε ομάδες (Κακούρης, 1998).

8. Η εκμάθηση των παιδιών να χρησιμοποιούν τις εγκυκλοπαίδειες, τα λεξικά και καθώς και πως να ψάχνουν μέσα στα βιβλία για πληροφορίες (Οικονόμου και Παρρά, 2000).
9. Η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών και η ανάπτυξη του αναγνωστικού ενδιαφέροντος και της φιλαναγνωσίας (Παπαγιάννη, 1972).
10. Η συμμετοχή στη διαμόρφωση πλούσιας σχολικής ζωής, πνευματικής και πολιτιστικής δραστηριότητας.
11. Η διάθεση υλικού για κάλυψη απαιτήσεων του εκπαιδευτικού προγράμματος.
12. Η διδασκαλία των τρόπων λειτουργίας μιας σύγχρονης βιβλιοθήκης και τρόπων χρησιμοποίησής της (Οικονόμου, 1998).
13. Η υποκίνηση και η παροχή ερεθισμάτων στη φαντασία και στο ερευνητικό πνεύμα του μαθητή.
14. Η όξυνση της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας του μαθητή.
15. Η καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου και η ευχέρεια στην ανάγνωση.
16. Η δια βίου μάθηση.
17. Η λειτουργική και αποτελεσματική συνεργασία του μαθητή με τους διδάσκοντες και τους συμμαθητές τους (Βαϊτσάκης, 2010).

1.2. Πληροφοριακή παιδεία

Σύμφωνα με έκθεση του 1989 της American Library Association¹, πληροφοριακή παιδεία είναι το «σύνολο των ικανοτήτων που απαιτούνται ώστε τα φυσικά πρόσωπα να αναγνωρίζουν πότε χρειάζονται πληροφορίες και να έχουν την ικανότητα να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις πληροφορίες που έχουν ανάγκη».

Η πρώτη χρήση του όρου αυτού, εμφανίστηκε το 1974 όταν ο Paul Zurkowski, πρόεδρος της Ένωσης Βιομηχανίας της Πληροφορίας (Information Industry Association), εισήγαγε τον όρο «Information Literacy» (Πληροφοριακή Παιδεία) σε πρόταση που υπέβαλε στην Εθνική Επιτροπή για Βιβλιοθήκες και την Επιτροπή της Πληροφόρησης. Σύμφωνα με τον Zurkowski (1974, σ. 6) «οι άνθρωποι που έχουν καταρτιστεί στην εφαρμογή των πηγών πληροφόρησης στην

¹ <http://www.ala.org>

² Zurkowski, Paul G. The Information Service Environment Relationships and Priorities. Washington D.C.: National Commission on

εργασία τους μπορούν να αποκαλούνται πληροφοριακώς εγγράμματοι. Έχουν μάθει τεχνικές και δεξιότητες για την αξιοποίηση ευρείας κλίμακας εργαλείων πληροφόρησης, καθώς και των βασικών πηγών για τη διαμόρφωση πληροφοριακών λύσεων στα προβλήματά τους²». Επιπροσθέτως, το Oxford English Dictionary (1989) αναφέρει ότι η λέξη «literate», η οποία σημαίνει εγγράμματος, χρονολογείται από τα μέσα του 15^{ου} αιώνα και χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει το άτομο που είναι εξοικειωμένο με τη λογοτεχνία ή που γενικά έχει σωστή εκπαίδευση. Κατά τη διάρκεια της χρονικής αυτής περιόδου, η απόκτηση πληροφοριών σχετιζόταν με την ανάγνωση της λογοτεχνίας. Αυτό υπονοεί ότι κάθε περίοδος είχε τη δική της μέτρηση για το κατά πόσο κάποιος ήταν εγγράμματος. Όμως, η έννοια είναι εν πολλοίς η ίδια. Έτσι, το πληροφοριακώς εγγράμματο άτομο θεωρείται αποτελεσματικός καταναλωτής πληροφοριών για προσωπικές και επαγγελματικές ανάγκες³. Ο ρόλος που μπορούν να επιτελέσουν οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες στη σημερινή εποχή, δεν έγκειται μόνο στην υλοποίηση της πληροφοριακής παιδείας, αλλά και στη δια βίου μάθηση. Καθώς η εποχή αλλάζει και εξελίσσεται, η βιβλιοθήκη προσπαθεί να θέσει καινούρια θεμέλια στη μάθηση και στην εκπαίδευση, αφού αποτελεί βασικό χώρο για την υλοποίηση της δια βίου μάθησης και της πληροφοριακής παιδείας, καθώς:

1. Ενισχύει δράσεις αυτομόρφωσης, μια παραδοσιακή λειτουργία της βιβλιοθήκης που ενισχύει το άτομο στην εξατομικευμένη προσέγγιση της γνώσης.
2. Υποστηρίζει με το υλικό της και τις λειτουργίες της τις τυπικές ή άτυπες μορφές εκπαίδευσης, όπως την εκπαίδευση στο σχολείο, τα σεμινάρια επιμόρφωσης, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις κλπ.
3. Διοργανώνει επιμορφωτικές δράσεις για τους χρήστες ή για το ευρύτερο κοινό τους, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την πληροφοριακή παιδεία.
4. Φροντίζει για την επιμόρφωση και συνεχή επαγγελματική βελτίωση των βιβλιοθηκονόμων, οι οποίοι με τη σειρά τους θα αποτελέσουν τους εκπαιδευτές στα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας της βιβλιοθήκης.

² Zurkowski, Paul G. The Information Service Environment Relationships and Priorities. Washington D.C.: National Commission on Libraries and Information Science, 1974. P.6

³ Oxford English Dictionary Second Edition, Oxford: Clarendon Press, 1989

5. Εξασκεί τη δημιουργικότητα και τη φαντασία των χρηστών εισάγοντας καινοτόμα έργα και προγράμματα δια βίου μάθησης, προσεγγίζοντας όλους τους χρήστες κατά ηλικιακή, μορφωτική ή εκπαιδευτική κατηγοριοποίηση.
6. Για τη διάδοση της πληροφοριακής παιδείας συνεργάζεται με εκπαιδευτικούς και άλλους φορείς όπως σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, πολιτιστικούς οργανισμούς για συνδιοργάνωση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων που απευθύνονται στον πληθυσμό της κοινότητας που εξυπηρετεί η βιβλιοθήκη (Πολίτης και Σεμερτζάκη, [χ.χ.]).

Κατά το έτος 1994, η Αμερικανική Ένωση Σχολικών Βιβλιοθηκονόμων⁴ δημοσίευσε μια δήλωση θέσης που προσδιόρισε τα βήματα στη διαδικασία επίλυσης πληροφοριακών προβλημάτων, ως βασικά στοιχεία στο αναλυτικό πρόγραμμα για την πληροφοριακή παιδεία. Στα βήματα περιλαμβάνονται:

1. Ορισμός της ανάγκης για πληροφόρηση.
2. Έναρξη της στρατηγικής έρευνας.
3. Εντοπισμός των πηγών.
4. Πρόσβαση και κατανόηση της πληροφορίας.
5. Ερμηνεία της πληροφορίας.
6. Μετάδοση της πληροφορίας.
7. Αξιολόγηση του προϊόντος και της διαδικασίας (Wastawy, 2006).

1.2.1. Ρόλος της πληροφοριακής παιδείας στην εκπαίδευση

Ο ρόλος που καλείται να παίξει η βιβλιοθήκη και κατά συνέπεια η πληροφοριακή παιδεία, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της, είναι καθοριστικός για τους μαθητές. Η πληροφοριακή παιδεία, επιφέρει ποικίλες αλλαγές στη μαθησιακή διαδικασία και στο ρόλο του μαθητή και εκπαιδευτικού σε αυτήν. Οι μαθητές :

⁴ American Association of School Librarians (AASL) www.ala.org/aasl/

1. μυούνται στη χρήση της βιβλιοθήκης,
2. στην αναγνωσιμότητα,
3. στην αξιολόγηση των πηγών πληροφόρησης,
4. μαθαίνουν να σχεδιάζουν και να λύνουν προβλήματα,
5. να ελέγχουν τον τρόπο σκέψης τους σχετικά με την εκπόνηση εργασιών και τη μάθηση.

Αναπτύσσεται με λίγα λόγια η κριτική σκέψη των μαθητών και οι δεξιότητες που καλλιεργεί η πληροφοριακή παιδεία, όπως είδαμε παραπάνω (Αναστασιάδου, κ.ά, 2007).

Ο Lau (2006), στο άρθρο του, το οποίο δημοσιεύτηκε από την IFLA, αναφέρει ότι η ομοσπονδία έχει εκπονήσει μία πρόταση για πρότυπα πληροφοριακής παιδείας για τη διεθνή βιβλιοθηκονομική κοινότητα. Τα πρότυπα αυτά μπορούν να υιοθετηθούν αυτούσια, αλλά όπως προτείνει και η ίδια η IFLA, είναι προτιμότερο να προσαρμοστούν στις ανάγκες του εκάστοτε οργανισμού.

Τα προαναφερθέντα πρότυπα, αποσκοπούν στη διαμόρφωση επιτυχημένων μαθητών (learners) και περιλαμβάνουν τρία βασικά συστατικά: πρόσβαση, αξιολόγηση και χρήση της πληροφορίας. Πιο αναλυτικά, τα πρότυπα της IFLA ομαδοποιούνται κάτω από τα βασικά στοιχεία της Π.Π. ως εξής:

1. Πρόσβαση: Αποδοτική και αποτελεσματική πρόσβαση του χρήστη στην πληροφορία.
 - α. Ορισμός και διατύπωση της πληροφοριακής ανάγκης, όπου ο χρήστης ορίζει και αναγνωρίζει την ανάγκη για πληροφορίες, αποφασίζει να πράξει για να τις εντοπίσει, εκφράζει την ανάγκη του και ξεκινά τη διαδικασία αναζήτησης.
 - β. Εντοπισμός των πληροφοριών, όπου ο χρήστης εντοπίζει και αξιολογεί πιθανές πηγές πληροφοριών αναπτύσσοντας, για το σκοπό αυτό, στρατηγικές αναζήτησης, εξασφαλίζει την πρόσβασή του σε αυτές και τέλος επιλέγει και ανακτά την πληροφορία.
2. Αξιολόγηση: Ο χρήστης αξιολογεί την πληροφορία που εντόπισε.

α. Ανάλυση, εξέταση, ανάσυρση και ερμηνεία της πληροφορίας, επιλογή και σύνθεση της πληροφορίας και αξιολόγηση ως προς την ακρίβεια και τη σχετικότητα των πληροφοριών που έχουν ανακτηθεί.

β. Ταξινόμηση, ομαδοποίηση και οργάνωση της ανακτηθείσας πληροφορίας και διαλογή για το ποια από τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν είναι η πιο χρήσιμη.

3. Χρήση της πληροφορίας

Ο χρήστης, βρίσκει νέους τρόπους να χρησιμοποιήσει την πληροφορία, αντιλαμβάνεται και σέβεται την ηθική και νομική τους χρήση, μεταδίδει το προϊόν της μάθησης με αναφορά στην πνευματική ιδιοκτησία και χρησιμοποιεί τα σχετικά πρότυπα βιβλιογραφικών αναφορών (Lau, 2006).

Μιλώντας σε σχολικό – μαθητικό επίπεδο, η κατάκτηση της πληροφοριακής παιδείας περιλαμβάνει τα εξής στάδια: Καταρχάς, ο μαθητής διατυπώνει το ερευνητικό ερώτημα και αναφέρει τις πιθανές πληροφορίες που απαιτείται να αναζητηθούν για την ολοκλήρωση της εργασίας. Έπειτα, ο εκπαιδευτικός ή ο βιβλιοθηκονόμος διδάσκει στρατηγικές αναζήτησης της πληροφορίας (information teaching strategies) παρουσιάζοντας στους μαθητές τις πιθανές πηγές πληροφορίας. Παράλληλα, τους καθοδηγεί στην αξιοποίηση των πιο κατάλληλων μέσων για να αντλήσουν τις χρήσιμες πληροφορίες. Ακολουθεί ο εντοπισμός και η πρόσβαση (location and access), καθώς σ' αυτό το στάδιο ο μαθητής εντοπίζει την πληροφορία και αποκτά πρόσβαση σ' αυτήν. Στη συνέχεια, ακολουθεί η χρήση της πληροφορίας (information use). Σ' αυτό το στάδιο ο μαθητής ασχολείται με την κάθε πηγή και προσπαθεί να διακρίνει τη χρήσιμη πληροφορία, εκείνη που του είναι απαραίτητη για τη δική του έρευνα. Έπεται η σύνθεση (synthesis) της πληροφορίας, στάδιο κατά το οποίο ο μαθητής συγκεντρώνει και συνθέτει τις πληροφορίες και παρουσιάζει τη δική του εργασία. Τελικό στάδιο είναι η αξιολόγηση (evaluation), κατά την οποία, ο μαθητής, αφού έχει ολοκληρώσει τα παραπάνω βήματα, αξιολογεί την επάρκεια του υλικού, την ποιότητα καθώς και το αποτέλεσμα όλων των εργασιών, με απώτερο σκοπό την κατανόηση του φυσικού ή κοινωνικού φαινομένου, δηλαδή τη γνώση και την κριτική στάση (Ζαρβαλά 2006).

▪ **Εφαρμογή πληροφοριακής παιδείας σε σχολεία του εξωτερικού**

Εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι στις σκανδιναβικές χώρες η κατάρτιση σε θέματα πληροφοριακής παιδείας αντιμετωπίζεται ως πιο σημαντική από τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης παρά από τα σχολεία. Οι μαθητές διδάσκονται τη «χρήση της βιβλιοθήκης» ως ανεξάρτητη δεξιότητα ξεχωριστή από τα υπόλοιπα μαθήματα.

Μερικά επιτυχή παραδείγματα πληροφοριακής παιδείας στα σχολεία, μπορούμε να συναντήσουμε:

- Στην Ιταλία όπου οι μαθητές της πέμπτης δημοτικού στο Bollate είχαν αποκτήσει ικανότητες μελέτης, χρήσης της βιβλιοθήκης, γνώσης των μέσων, και στη χρήση πηγών πληροφοριών εκτός της βιβλιοθήκης.
- Στην Ισπανία ο Francisco Javier Bernal υπήρξε πρωτοπόρος στην ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας στα σχολεία και αυτός που εισηγήθηκε το 1992 μια διαθεματική προσέγγιση στο σχολικό πρόγραμμα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Κατόπιν δημιουργήθηκαν μαθήματα επιλογής πληροφοριακής παιδείας και σήμερα βρίσκονται σε εξέλιξη πλήθος προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία συνδέουν τη σχολική βιβλιοθήκη, τη βιβλιοθήκη πολυμέσων και πύλες εκπαιδευτικού υλικού (Αναστασιάδου κ.ά , 2007).
- Στη Σλοβενία η εμπειρία απέδειξε ότι τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας συνέβαλαν στην ανάπτυξη της αυτονομίας των μαθητών και στην ικανότητά τους να επιλύουν προβλήματα αλλά δεν βοήθησε σημαντικά την ανάπτυξη της γνώσης (Virkus, 2003).

1.2.2. Πληροφοριακή παιδεία σε ελληνικά σχολεία

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως και στη χώρα μας υπάρχουν αρκετά σχολεία που όχι μόνο διαθέτουν βιβλιοθήκη, αλλά η βιβλιοθήκη αυτή αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του ιδρύματος και της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν το Ελληνοαμερικάνικο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Κολλέγιο Αθηνών - Κολλέγιο Ψυχικού), η Σχολή Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου και το 19^ο Γυμνάσιο Περιστερίου.

- **Ελληνοαμερικάνικο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Κολλέγιο Αθηνών – Κολλέγιο Ψυχικού)**

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης του Κολλεγίου Αθηνών-Κολλεγίου Ψυχικού, σκοπός της είναι να λειτουργεί συμπληρωματικά στην εκπαιδευτική διαδικασία υποστηρίζοντας τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους και εισάγοντας τους μαθητές και τις μαθήτριες στη χρήση των πληροφοριακών πηγών – έντυπων, οπτικοακουστικών και ηλεκτρονικών. Ακόμα, προάγει τη φιλαναγνώσσια και φιλοδοξεί να εξοικειώσει τους χρήστες της με τις νέες τεχνολογίες. Παραμένοντας πιστή στην «εκπαιδευτική φιλοσοφία του σχολείου, η Βιβλιοθήκη δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να αυτενεργούν, να αναπτύσσουν την κριτική τους σκέψη και να καλλιεργούν τα ενδιαφέροντά τους.

Επιπλέον, μέσω των μαθημάτων πληροφοριακής παιδείας που λαμβάνουν χώρα στη Βιβλιοθήκη και με την εκπόνηση εργασιών, οι μαθητές διδάσκονται τη διαδικασία της αναζήτησης, της αξιολόγησης και της αξιοποίησης των πληροφοριών, καθώς και της σύνθεσής τους δημιουργώντας ένα τελικό «προϊόν». Οι γνώσεις και τα εφόδια που παίρνουν οι μαθητές μέσω της πληροφοριακής παιδείας θα είναι αρωγοί για τις σπουδές τους στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού.⁵

- **Βιβλιοθήκη της Σχολής Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου**

Η Βιβλιοθήκη της Σχολής Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου είναι άλλη μια σχολική βιβλιοθήκη που πραγματοποιεί προγράμματα πληροφοριακής παιδείας στους μαθητές. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης, προκειμένου η τελευταία να συνδράμει στο

⁵ http://www.haef.gr/el/Library/VivliothikiKollegiouAthinon/Library/Educational_Goals

εκπαιδευτικό έργο, παρέχει βοήθεια στους μαθητές του ιδρύματος για την αναζήτηση και τη σύνταξη βιβλιογραφίας⁶.

- **Σχολική Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτηρίων «Ο Πλάτων»**

Ένα ακόμα παράδειγμα Σχολικής Βιβλιοθήκης που διεξάγει προγράμματα πληροφοριακής παιδείας, είναι η βιβλιοθήκη των Εκπαιδευτηρίων «Ο Πλάτων». Όπως και άλλες βιβλιοθήκες ιδιωτικών σχολείων, έτσι και η προαναφερθείσα βιβλιοθήκη εφαρμόζει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα Βιβλιογραφικής Εκπαίδευσης και Πληροφοριακού Γραμματισμού το οποίο ξεκινάει από την Α' Δημοτικού και ολοκληρώνεται στην Α' Λυκείου. Ξεκινάει από την εισαγωγή σε βασικές έννοιες (π.χ. κανόνες βιβλιοθήκης, συλλογές, δανεισμός κ.α.) και προοδευτικά φτάνει σε πιο ειδικά θέματα (π.χ. βάσεις δεδομένων, αξιολόγηση πηγών, ακαδημαϊκή εντιμότητα κ.α.).

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης: «το «Πρόγραμμα Βιβλιογραφικής Εκπαίδευσης & Πληροφοριακού Γραμματισμού στη Βιβλιοθήκη» έχει σχεδιαστεί με στόχο να διδάξει στους μαθητές την αξιοποίηση και την εποικοδομητική χρήση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και παράλληλα να βοηθήσει στην ανάπτυξη των απαραίτητων, πλέον, δεξιοτήτων που οδηγούν στην πληροφοριακή επάρκεια»⁷.

- **19^ο Γυμνάσιο Περιστερίου**

Παρ'ότι τα τρία προαναφερθέντα σχολεία είναι ιδιωτικά, στη λίστα υπάρχουν και δημόσια σχολεία, τα οποία προσεγγίζουν με επίσης άριστο τρόπο την πληροφοριακή παιδεία.

Στο 19^ο Γυμνάσιο Περιστερίου, υπάρχουν μαθήματα που διεξάγονται στη βιβλιοθήκη, σε συνδιδασκαλία των καθηγητών με τον υπεύθυνο της βιβλιοθήκης. Ένα τέτοιο μάθημα ήταν τα θρησκευτικά, όπου οι μαθητές εκτός από το υλικό της συλλογής του σχολείου, χρησιμοποίησαν και υλικό από το διαδίκτυο. Επιπλέον, για πρώτη φορά, δοκιμάστηκε η χρήση διαμοιρασμένου εγγράφου Google docs, στο οποίο μαθητής κρατούσε σημειώσεις που διορθώνονταν σε

⁶ <http://impanagiotopoulos.gr/index.php/vivliothiki/yphresies>

⁷ <https://library.platon.gr/pliroforiakos-grammatismos/>

πραγματικό χρόνο από τον υπεύθυνο μέσω διαδικτύου και προβάλλονταν στους υπόλοιπους μαθητές, οι οποίοι επίσης έγραφαν στα τετράδιά τους⁸.

Ένα ακόμα μάθημα που έλαβε χώρα στη βιβλιοθήκη του 19^{ου} Γυμνασίου Περιστερίου σε συνεργασία με καθηγητή του σχολείου, ήταν το μάθημα των καλλιτεχνικών. Η διεξαγωγή του μαθήματος έγινε με τη χρήση πινάκων από τη Europeana. Οι μαθητές, διδάχτηκαν την ευκολία χρήσης της συγκεκριμένης ιστοσελίδας και είδαν και άλλα παραδείγματα ιστοσελίδων και εγκυκλοπαιδειών που διατίθενται στο διαδίκτυο καθώς και την ευκολία προσπέλασής τους⁹.

Η διδασκαλία των μαθημάτων στη βιβλιοθήκη με χρήση διαφόρων ηλεκτρονικών πηγών βοηθάει τους μαθητές να εξοικειωθούν ακόμα περισσότερο με τη χρήση του διαδικτύου και τις δυνατότητές του. Παράλληλα, εκπαιδεύονται στον εντοπισμό της αξιόπιστης πληροφορίας μέσα στον αχανή διαδικτυακό κόσμο με τον οποίο έρχονται καθημερινά σε επαφή.

⁸ <https://bit.ly/2JTZgN1>

⁹ <https://bit.ly/2U6bBm1>

Κεφ.2: Μουσικό Σχολείο Κέρκυρας

Εισαγωγή

Πριν προχωρήσουμε στον πυρήνα της εργασίας αυτής, είναι αναγκαίο να αναφερθούν κάποια στοιχεία σχετικά με την ιστορία του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας και τις δράσεις που έχει πραγματοποιήσει από την ίδρυσή του. Είναι το μοναδικό μουσικό σχολείο του νησιού και η τοπική κοινωνία οφείλει πολλά σε αυτό, αφού η ύπαρξή του καθώς και οι απόφοιτοι και μαθητές του προάγουν τη μουσική παράδοση της Κέρκυρας σε κάθε ευκαιρία. Ακόμα, στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται και κάποια στοιχεία για την ίδια τη Βιβλιοθήκη και το υλικό της.

2.1. Ιστορία Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας

Το Μουσικό Σχολείο Κέρκυρας, βρίσκεται στην περιοχή του Τζάβρου σε απόσταση περίπου δέκα χιλιομέτρων από τη πόλη της Κέρκυρας. Ιδρύθηκε το 1991 και είναι ένα από τα 42 μουσικά σχολεία της χώρας.

Σύμφωνα με τον επίσημο διαδικτυακό τόπο του σχολείου¹⁰, οι μαθητές του μαθαίνουν υποχρεωτικά πιάνο και μαντολίνο καθώς και όποιο άλλο όργανο επιθυμούν. Το σχολείο στα 28 χρόνια λειτουργίας του έχει συμμετάσχει σε πολλές εκδηλώσεις καλλιτεχνικού και κοινωνικού χαρακτήρα τοπικού ενδιαφέροντος, έχει εμφανιστεί στο εξωτερικό (Ιταλία, Βουλγαρία κ.α.), έχει αποσπάσει πάμπολες τιμητικές διακρίσεις και πρώτα βραβεία σε πανελλήνιους μαθητικούς αγώνες. Με κάθε ευκαιρία συνεργάζεται με τα καλλιτεχνικά σωματεία του νομού καθώς και με το τμήμα μουσικών σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Επιπλέον, έχει παρουσιάσει δεκάδες μουσικά έργα (Άξιον Εστί, Ελεύθεροι Πολιορκημένοι, Όρνιθες, κ.ά) παιδικές όπερες (Ιωνάς, Το σήμα του ήλιου, κ. ά).

Παρά τις ποικίλες αντιξοότητες, το Μουσικό Σχολείο Κέρκυρας αποτελεί ίσως τον πιο δημοφιλή και εξωστρεφή φορέα της δημόσιας εκπαίδευσης του νησιού της Κέρκυρας. Οι μαθητές του τροφοδοτούν το μουσικό γίγνεσθαι του τόπου, στελεχώνουν ορχήστρες και χορωδίες ανά την

¹⁰ <http://gym-mous-kerkyr.ker.sch.gr/autosch/joomla15/>

Ελλάδα, διαπρέπουν ως καλλιτέχνες και μαέστροι στο εσωτερικό και εξωτερικό, κυρίως μαθαίνουν να ζουν και να εκφράζονται μέσα από τη μουσική. Η δημιουργικότητα, η αγάπη για τη μουσική τέχνη, η άοκνη προσπάθεια αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της συνεργασίας μαθητών και εκπαιδευτικών του σχολείου.

2.2. Βιβλιοθήκη Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας

Η βιβλιοθήκη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του σχολείου και θεωρείται τόσο σχολική, όσο και μουσική, αφού διαθέτει και ένα αρχείο με παρτιτούρες, δωρεά από καθηγητές του σχολείου που η θητεία τους σ' αυτό έχει παρέλθει, καθώς και ένα πλήθος οπτικοακουστικού και φωτογραφικού υλικού, το οποίο δεν έχει υποστεί επεξεργασία προκειμένου να ψηφιοποιηθεί. Το κοινό που εξυπηρετεί είναι οι μαθητές και το διδακτικό προσωπικό του σχολείου, καθώς και ερευνητικό κοινό, το οποίο εκφράζει ενδιαφέρον στη μουσική, και τη μουσική παιδεία γενικότερα.

Ο χώρος στον οποίο βρίσκεται η βιβλιοθήκη δεν θα μπορούσε να είναι άλλος από το κεντρικό κτίριο του σχολείου κοντά στις τάξεις των μαθητών και τα γραφεία των καθηγητών. Η πρόσβαση είναι εύκολη για όλους καθώς η «στρατηγική» της θέση την καθιστά εμφανή και προσβάσιμη από όλους

Η βιβλιοθήκη, δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Σχολικές Βιβλιοθήκες» του ΕΠΕΑΕΚ περί το 2000. Με το πρόγραμμα αυτό, ιδρύθηκαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας γύρω στις 500 βιβλιοθήκες και η ΒΜΣΚ ήταν μία από αυτές. Το έργο είχε τίτλο «Διδώ» και υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το οποίο ανέλαβε τη δημιουργία της βιβλιοθήκης καθώς και την καταλογογράφηση μεγάλου αριθμού τεκμηρίων, τα οποία δίνονταν τότε σε όλα τα σχολεία, στα οποία επρόκειτο να ιδρυθεί μία βιβλιοθήκη.

Στο πλαίσιο λοιπόν του έργου αυτού:

1. Δημιουργήθηκε ο χώρος της βιβλιοθήκης (με όλη την απαραίτητη επίπλωση)

2. Δόθηκε ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής
3. Εγκαταστάθηκε σύστημα καταλογογράφησης και δημιουργήθηκε κατάλογος
4. Προσκτήθηκε και καταλογογραφήθηκε ένας μεγάλος αριθμός τεκμηρίων

Πριν την έναρξη του έργου αυτού, ο αριθμός των τίτλων που βρίσκονταν στη βιβλιοθήκη ήταν μόλις 20. Κατά τη διάρκεια του έργου καταλογογραφήθηκαν περίπου 6.909 τίτλοι, το έτος 2001. Δυστυχώς, δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε αν τον αριθμό των τίτλων αυτών συνόδευσε και ένας αριθμός οπτικοακουστικού υλικού, αφού δεν είχαμε πρόσβαση στο αρχείο του έργου, το οποίο ήταν αποθηκευμένο στον υπολογιστή που βρισκόταν στο χώρο και ήταν εκτός λειτουργίας.

Το έργο αυτό ολοκληρώθηκε, όπως εικάζουμε το 2001, αφού αυτή η χρονολογία ήταν η τελευταία που συναντήσαμε στο βιβλίο εισαγωγής κατά την οποία είχαν καταγραφεί διάφοροι τίτλοι. Όπως μας ενημέρωσε ο κ. Ζερβόπουλος, το 2003 που πήγε ο ίδιος στο σχολείο, το πρόγραμμα αυτό είχε ήδη ολοκληρωθεί.

Μετά την ολοκλήρωσή του, η βιβλιοθήκη ήταν έτοιμη να υποδεχτεί τους χρήστες της. Πρακτικά λοιπόν, η βιβλιοθήκη δεν σταμάτησε ποτέ να λειτουργεί, αλλά εξυπηρετούσε τους χρήστες της με όποιο τρόπο μπορούσε και χωρίς κάποιον επιστήμον βιβλιοθηκονόμο. Ωστόσο, με το πέρασμα των χρόνων, η βιβλιοθήκη έχασε το ρόλο της και άρχισε να θυμίζει περισσότερο αποθήκη. Ένα μέρος του υλικού της χάθηκε ή καταστράφηκε, αφού δεν υπήρχε κάποια επίβλεψη στο χώρο. Παρ' ότι ήταν ανοιχτή, είχε χαθεί η όποια οργάνωση υπήρχε.

Το 2014, ο διευθυντής του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας κ. Ζερβόπουλος, αποφάσισε να απευθυνθεί στο TABM του Ιονίου Πανεπιστημίου προκειμένου να αναπτυχθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας και να επιτευχθεί η οργάνωση και η βελτίωση της λειτουργίας της βιβλιοθήκης.

Κεφ.3: Περιγραφή του έργου

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται αναφορά για τον τρόπο με τον οποίο ξεκίνησε η ιδέα για την υλοποίηση του έργου αυτού και παρουσιάζεται εκτενώς τόσο το αντικείμενό του όσο και ο λόγος που κατέστη αναγκαία η υλοποίησή του. Επιπλέον, γίνεται αναλυτική αναφορά στον τρόπο οργάνωσης της συλλογής και τα βήματα που ακολουθήθηκαν για την επίτευξή της, καθώς και για τον κατάλογο της βιβλιοθήκης. Ακόμα, παρουσιάζονται σημαντικά αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τη συλλογή και γίνεται μια αναφορά στις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση του έργου. Τέλος, διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης λειτουργίας της βιβλιοθήκης, αλλά και διαχείρισης επιπρόσθετου υλικού που βρίσκεται στο χώρο.

3.1. Συνεργασία Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας και Ιονίου Πανεπιστημίου

Η ιδέα για την υλοποίηση του έργου αυτού, δόθηκε κατόπιν συζήτησης του διευθυντή του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας, κ. Ζερβόπουλο, με το TABM του Ιονίου Πανεπιστημίου στο πλαίσιο, επίτευξης μιας συνεργασίας μεταξύ των δύο φορέων.

Στην αρχή, μια ομάδα φοιτητών του TABM αφού παρέλαβε ένα μέρος του οπτικοακουστικού υλικού (βίντεο) των εκδηλώσεων του σχολείου, δημιούργησε κανάλι στο Youtube¹¹ και προχώρησε στη δημοσίευση του υλικού αυτού. Παράλληλα με τις ενέργειες αυτές, δημιουργήθηκε και μια ψηφιακή βιβλιοθήκη με τη χρήση του Omeka¹² με σκοπό να προσφέρει στους επισκέπτες της μια εικόνα από τα δρώμενα του σχολείου, ενώ στόχευε να λειτουργήσει και ως αποθετήριο¹³. Στη ψηφιακή βιβλιοθήκη, υπάρχουν αυτή τη στιγμή φωτογραφίες απο

¹¹ Το κανάλι του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας στο Youtube είναι προσβάσιμο στην παρακάτω διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/channel/UCSXk5jXqkD6t5NB-oZaTk9A>

¹² Το Omeka, είναι ένα πληροφοριακό σύστημα που αναλαμβάνει τη συλλογή, διατήρηση και διάδοση ψηφιακών αντικειμένων. Κάποια από τα χαρακτηριστικά του είναι : α) η διαχείριση περιεχομένων και μεταδεδομένων, β) παροχή ενός συνόλου υπηρεσιών όπως προσθήκη, ανάκτηση, αναζήτηση και έλεγχος πρόσβασης, γ) ευκολία στη διαχείριση, σταθερότητα και ασφάλεια.

¹³ Η ηλεκτρονική διεύθυνση του αποθετηρίου είναι: http://62.217.125.4/omeka/initial_page

εκδηλώσεις του σχολείου. Το αρχείο αυτών των φωτογραφιών παραχωρήθηκε προς επεξεργασία από τον ίδιο το φωτογράφο, κ. Καταπόδη και μετά από την εξαγωγή και καταγραφή των μεταδεδομένων των φωτογραφιών καθώς και τη μετατροπή του μεγέθους τους, αναρτήθηκαν στην ψηφιακή βιβλιοθήκη (Omeca).

3.2. Αντικείμενο Έργου

Στο πλαίσιο της παραπάνω συνεργασίας ανατέθηκε η παρούσα διπλωματική εργασία. Σκοπός της είναι η συστηματική καταγραφή των διαδικασιών που απαιτήθηκαν για την οργάνωση και τη διαχείριση του υλικού, με απώτερο στόχο την επαναλειτουργία της βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου.

Η εργασία θα ασχοληθεί με θέματα απογραφής, καταλόγου, βιβλίου εισαγωγής, μεταφοράς, ταξιθέτησης και γενικά οργάνωσης της συλλογής με τελικό σκοπό την επαναλειτουργία της βιβλιοθήκης. Επιπλέον, φιλοδοξεί να απαντήσει στα ερωτήματα που εγείρονται με την ανάληψη του παρόντος θέματος:

- Γιατί είναι σημαντική η οργάνωση της Βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου;
- Ποιος είναι ο ρόλος της Βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου στην εκπαιδευτική διαδικασία;
- Γιατί οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν μέσα στη Βιβλιοθήκη του Μουσικού Σχολείου θεωρούνται βασικές για τη λειτουργία της;

Τέλος, γίνεται πρόταση για την υλοποίηση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας για τους μαθητές στο χώρο της Βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου.

3.3.Οργάνωση Συλλογής Βιβλιοθήκης

Εισαγωγή

Κατόπιν ανάληψης της εργασίας, έπρεπε πρωτίστως να εκτιμηθεί η κατάσταση στην οποία βρισκόταν και να οργανωθούν οι εργασίες που έπρεπε να πραγματοποιηθούν. Όπως σημειώνεται και στη συνέχεια, η αρχή έγινε με την απογραφή του υλικού και συνεχίστηκε με τον εμπλουτισμό του ηλεκτρονικού καταλόγου της βιβλιοθήκης. Παρακάτω, αναφέρονται επιπλέον

οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα μπορεί να πραγματοποιηθεί ο δανεισμός καθώς και ορισμένα στατιστικά στοιχεία που δείχνουν πως διαμορφώθηκε το ποσοστό των τεκμηριών που επεξεργαστήκαμε στο πλαίσιο του έργου. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στις δυσκολίες που προέκυψαν και ξεπεράστηκαν προκειμένου να πραγματοποιηθεί επιτυχώς η αναδιοργάνωση της βιβλιοθήκης.

3.3.1 Παρούσα κατάσταση

Η Βιβλιοθήκη του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας βρίσκεται στο κεντρικό κτίριο του σχολείου στην αριστερή πλευρά του. Είναι ένας ξεχωριστά διαμορφωμένος χώρος και είναι ενσωματωμένος στο υπόλοιπο οικοδόμημα. Πλησίον της βιβλιοθήκης, υπάρχουν τάξεις μουσικής και το παράθυρό της έχει θέα το προαύλιο του σχολείου, όπου κάνουν το διάλειμμά τους οι μαθητές.

Με τη είσοδό μας στο χώρο της βιβλιοθήκης του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας διαπιστώθηκε ότι υπήρχε μια σχετική οργάνωση. Από την αριστερή πλευρά του χώρου βρίσκονταν τα βιβλιοστάσια της κύριας συλλογής και από τη δεξιά βρίσκονταν τα πληροφοριακά βιβλία (εγκυκλοπαίδειες, βιβλία τέχνης κλπ.).

Το σύστημα ταξινόμησης δεν ήταν κοινό για όλα τα τεκμήρια. Τα λογοτεχνικά βιβλία είχαν άλλη ταξινόμηση, τοπική, ανάλογα με είδος της λογοτεχνίας, αλλά και με το αν ο συγγραφέας ήταν Έλληνας ή ξένος:

- ΕΜ: Ελληνικό Μυθιστόρημα
- ΕΔ: Ελληνικό Διήγημα
- ΕΠ: Ελληνική Πεζογραφία
- ΞΜ: Ξένο Μυθιστόρημα
- ΞΔ: Ξένο Διήγημα
- ΞΠ: Ξένη Πεζογραφία

Μετά από αυτά τα δύο γράμματα, ακολουθούσαν κανονικά τα τρία πρώτα γράμματα του επιθέτου του συγγραφέα (στα ελληνικά αν ήταν Έλληνας και στα λατινικά αν ήταν ξένος). Τα λογοτεχνικά βιβλία καταλαμβάνουν όλα τα πρώτα ράφια των βιβλιοστασιών.

Στη συνέχεια, ακολουθούν τα βιβλία γνώσεων, τα οποία ήταν ταξινομημένα με το δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης DEWEY. Οι υποδιερέσεις του συστήματος αυτού υπήρχαν και στο πλάι των ραφιών με σκοπό να βοηθήσουν το χρήστη να αναζητήσει ευκολότερα το τεκμήριο που αναζητά.

Τα πληροφοριακά βιβλία, τα οποία, όπως προαναφέρθηκε βρίσκονταν στη δεξιά πλευρά της βιβλιοθήκης και απέναντι από τα βιβλία γνώσεων έφεραν στον ταξινομικό τους το χαρακτηριστικό «Π» και το εκάστοτε τριγράμματο.

Επιπροσθέτως, υπήρχαν και αρκετά ράφια με ένα μεγάλο αριθμό βιβλίων, τα οποία όπως διαπιστώθηκε δεν αποτελούσαν μέρος της συλλογής, αφού δεν υπήρχαν ούτε στο βιβλίο εισγωγής, αλλά ούτε και στον ηλεκτρονικό κατάλογο. Μας ενημέρωσαν ότι επρόκειτο για βιβλία που έγιναν δωρεά στο σχολείο, ωστόσο δεν υπήρχε κάποια σήμανση που να δηλώνει την προέλευσή τους, αλλά ούτε ότι επρόκειτο για υλικό υπό επεξεργασία.

Ακόμα, το βιβλίο εισαγωγής που περιέχει όλα τα βιβλία που βρίσκονται στη συλλογή της βιβλιοθήκης ήταν στη διάθεσή μας και έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην όλη διαδικασία καθώς δεν μπορούσαμε να πούμε με βεβαιότητα ότι η συλλογή δεν είχε απώλειες λόγω των ετών λειτουργούσε χωρίς την απαραίτητη οργάνωση και επίβλεψη.

Η αριθμητική μας εκτίμηση σχετικά με τις κατηγορίες του υλικού της συλλογής βασίστηκε κυρίως στο βιβλίο εισαγωγής, αφού αυτή ήταν η αφετηρία μας. Έτσι λοιπόν έχουμε:

- 6.909 = το σύνολο του υλικού της συλλογής που έγινε από το ΕΠΕΑΕΚ και
- 340 = το σύνολο των δωρεών, το οποίο είναι μη επεξεργασμένο υλικό.

Από το σύνολο των 6.909 τεκμηρίων, έχουμε:

Βιβλία γνώσεων	4.709
Λογοτεχνικά βιβλία (διηγήματα, μυθιστορήματα, πεζογραφήματα ελλήνων και ξένων συγγραφέων)	1.300
Πληροφοριακά βιβλία	900

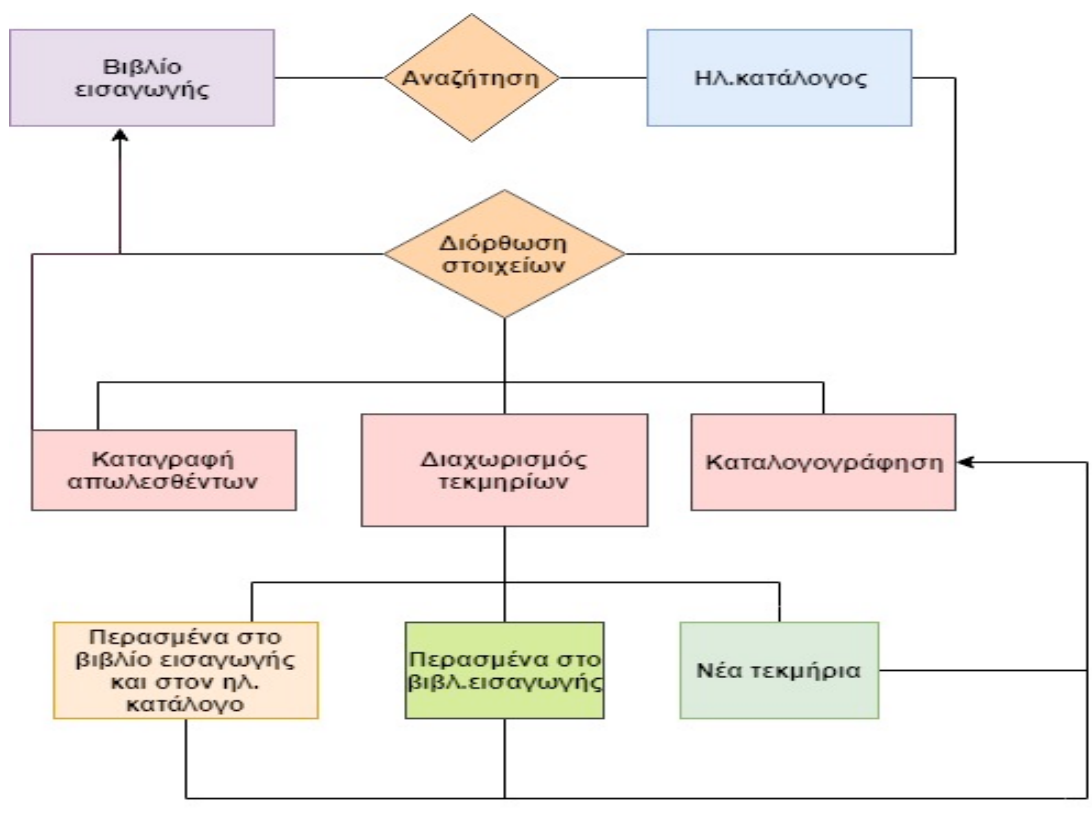
Πίνακας 1: Αναλυτικός αριθμός τεκμηρίων που έχει η κάθε επιμέρους συλλογή

Παράλληλα, ενημερωθήκαμε πως υπάρχει ηλεκτρονικός κατάλογος στη βιβλιοθήκη, ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε έναν υπολογιστή παλαιότερης τεχνολογίας και με αρκετές δυσλειτουργίες πράγμα που καθιστά αδύνατη την πρόσβαση σε αυτόν. Για να προχωρήσει λοιπόν το έργο, έπρεπε πρώτα να εγκατασταθεί ο νέος κατάλογος, ο οποίος επρόκειτο να μετεγκατασταθεί και επαναλειτουργήσει σε νέο υπολογιστή με νέο λειτουργικό σύστημα, όπως αναφέρεται παρακάτω. Μετά την εγκατάστασή του, ήταν δυνατή η παρέμβαση στο χώρο, όπου με βάση το βιβλίο εισαγωγής ξεκίνησε η αναζήτηση των τεκμηρίων στον κατάλογο και στα ράφια της βιβλιοθήκης. Σκοπός ήταν να διαπιστωθεί αν και κατά πόσο ήταν ενημερωμένος ο κατάλογος και αν όσα βιβλία βρίσκονταν στο βιβλίο εισαγωγής και στα ράφια είχαν καταλογογραφηθεί. Επιπλέον, έπρεπε να διαπιστωθεί το ποσοστό των απολεσθέντων τεκμηρίων, αλλά και να διορθωθούν τυχόν λάθη στην καταγραφή ενός τεκμηρίου στο βιβλίο εισαγωγής.

Κατά τη διάρκεια του έργου, έγινε:

1. απογραφή των τεκμηρίων,
2. διόρθωση στοιχείων στο βιβλίο εισαγωγής,
3. σημείωση στο, βιβλίο εισαγωγής, των απολεσθέντων τεκμηρίων,
4. διαχωρισμός τεκμηρίων (διαχωρίστηκαν τα τεκμήρια που βρίσκονταν μέσα στη γενική συλλογή και δεν είχαν καταλογογραφηθεί και καταγραφεί στο βιβλίο εισαγωγής),
5. καταλογογράφηση.

Στο διάγραμμα ροής (Διάγραμμα 1) που θα δείτε παρακάτω, απεικονίζονται σχηματικά όλες οι ενέργειες που έλαβαν χώρα στη βιβλιοθήκη και ακολουθεί εκτενής αναφορά για την απογραφή και τον ηλεκτρονικό της κατάλογο.

Διάγραμμα 1 : Διάγραμμα ροής εργασιών στο πλαίσιο του έργου

3.3.2 Απογραφή

Για να επιτευχθεί η σωστή οργάνωση του υλικού της βιβλιοθήκης με σκοπό να είναι λειτουργική και κατά συνέπεια χρηστική προς τους μαθητές και το διδακτικό προσωπικό του σχολείου, θα πρέπει πρώτα να ελεγχθεί αν το βιβλίο εισαγωγής που προϋπήρχε στη βιβλιοθήκη ανταποκρίνεται στο υλικό που διατίθεται σε αυτή. Η απογραφή λοιπόν, ήταν από τις πρώτες ενέργειες που έπρεπε να γίνουν πριν πραγματοποιηθεί η εισαγωγή νέων τεκμηρίων στον ηλεκτρονικό κατάλογο.

Για να είναι εφικτή η διεργασία αυτή έπρεπε πρώτα να εγκατασταθεί ο νέος κατάλογος της βιβλιοθήκης, ο οποίος θα μας βοηθούσε να διαπιστώσουμε ποια τεκμήρια έχουν ήδη καταλογογραφηθεί και ποια όχι. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον κατάλογο και την εγκατάστασή του θα αναφερθούν στη συνέχεια. Κατά τη διαδικασία της απογραφής, διαπιστώθηκε ότι ο αριθμός εισαγωγής που έχει δοθεί στα τεκμήρια κατά την εισαγωγή τους στο βιβλίο εισαγωγής, δεν συμφωνεί με τον αριθμό εισαγωγής που έχει σημειωθεί στην εγγραφή του τεκμηρίου στον ηλεκτρονικό κατάλογο κατά τη διαδικασία της καταλογογράφησης. Αυτή η αστοχία συνέβη κατά τη διάρκεια επεξεργασίας βιβλίων στο πλαίσιο ανάθεσης προηγούμενου έργου. Έτσι, προκειμένου να διορθωθεί το πρόβλημα αυτό, δημιουργήθηκε μια νέα στήλη στο βιβλίο εισαγωγής έτσι ώστε η κάθε γραμμή του βιβλίου να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία: *Αριθμός εισαγωγής, τίτλος, συγγραφέας, αριθμός τόμου (αν υπάρχει), ο αριθμός εισαγωγής του βιβλίου όπως είναι στον ηλεκτρονικό κατάλογο και ο ταξινομικός αριθμός*. Επιπλέον, το κάθε τεκμήριο ελέγχθηκε ώστε να διασφαλιστεί ότι στο εσωτερικό του αναγράφεται ο σωστός αριθμός εισαγωγής.

Η διόρθωση αυτή, συντέλεσε στην εξακρίβωση του αριθμού των απολεσθέντων τεκμηρίων έτσι ώστε να υπάρχει μια πιο σαφής εικόνα για το συνολικό αριθμό των τεκμηρίων που διατίθενται στη βιβλιοθήκη.

Πιο συγκεκριμένα, αναζητήθηκε με βάση το βιβλίο εισαγωγής το τεκμήριο στον ηλεκτρονικό κατάλογο για να διαπιστωθεί αν έχει καταλογογραφηθεί. Στη συνέχεια αναζητήθηκε το τεκμήριο στο βιβλιοστάσιο για να επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει διαθέσιμο στη βιβλιοθήκη και τέλος, διορθώθηκε ο αριθμός εισαγωγής τόσο στο βιβλίο εισαγωγής, όσο και μέσα στο ίδιο το τεκμήριο στη περίπτωση που ήταν λανθασμένος ή δεν αναγραφόταν καθόλου.

Κατά τη διάρκεια των προαναφερθέντων διεργασιών βρέθηκαν στη κύρια συλλογή τεκμήρια, τα οποία ήταν μεν περασμένα στο βιβλίο εισαγωγής, αλλά δεν υπήρχαν καταλογογραφημένα στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης. Επιπλέον, βρέθηκαν τεκμήρια, τα οποία δεν ήταν περασμένα στο βιβλίο εισαγωγής, αλλά ούτε και στον ηλεκτρονικό κατάλογο και παρ'όλα αυτά είχαν τοποθετηθεί στην κύρια συλλογή.

Παραστατικά, οι παράμετροι που συναντήσαμε κατά τη διαδικασία της απογραφής και πριν την έναρξη της καταλογογράφησης νέου υλικού, ήταν τέσσερις:

1. Τεκμήρια που υπήρχαν στο βιβλίο εισαγωγής και στην ηλεκτρονική βάση (6.909 τεκμήρια).
2. Τεκμήρια που υπήρχαν στην κύρια συλλογή και στο βιβλίο εισαγωγής, αλλά όχι στην ηλεκτρονική βάση (349 τεκμήρια).
3. Τεκμήρια που υπήρχαν στην κύρια συλλογή αλλά δεν υπήρχαν ούτε στο βιβλίο εισαγωγής αλλά ούτε και στην ηλεκτρονική βάση (340 τεκμήρια).
4. Απολεσθέντα τεκμήρια (300 τεκμήρια).

3.4. Κατάλογος Βιβλιοθήκης

3.4.1 Κατάλογος και καταλογογράφηση

Πριν ακόμα ξεκινήσει η δική μας παρέμβαση στο χώρο της βιβλιοθήκης, ενημερωθήκαμε σχετικά με τον υπάρχον κατάλογο προκειμένου τα τεκμήρια που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη να είναι εύκολα αναζητήσιμα από όλους τους ενδιαφερόμενους.

Ο κατάλογος αυτός δημιουργήθηκε με τη συμβολή του ΕΠΕΑΕΚ για τις σχολικές βιβλιοθήκες και υλοποιήθηκε ως έργο από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ο εκάστοτε επισκέπτης μπορεί να αναζητήσει τα τεκμήρια που τον ενδιαφέρουν με βάση τον τίτλο, το όνομα του συγγραφέα, το θέμα, το ISBN, το όνομα της σειράς και τον ταξινομικό αριθμό. Επιπλέον, δίνεται στο χρήστη η δυνατότητα να πραγματοποιήσει και σύνθετη αναζήτηση με βάση τα προαναφερθέντα κριτήρια καθώς και με λέξη κλειδί, το όνομα του εκδότη, τον τόπο έκδοσης, το barcode και τον τύπο του

υλικού, αν είναι π.χ. βιβλίο, CD κλπ. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι κανένα από τα τεκμήρια της βιβλιοθήκης δεν διαθέτει barcode, οπότε τέτοιου είδους αναζήτηση προσφέρεται από το σύστημα, αλλά δεν έχει παραμετροποιηθεί.

Ο ηλεκτρονικός κατάλογος που χρησιμοποιούσε η βιβλιοθήκη τον πρώτο καιρό λειτουργίας της ήταν το ABEKT¹⁴ και το πρότυπο με βάση το οποίο λειτουργούσε ήταν το UNIMARC¹⁵. Λόγω του μεγάλου χρονικού διαστήματος κατά το οποίο η βιβλιοθήκη έμεινε κλειστή, ο υπολογιστής που υπήρχε και λειτουργούσε και ως server για το ABEKT και κατά συνέπεια για τον κατάλογο της βιβλιοθήκης θεωρήθηκε πεπαλαιωμένος, αφού πλέον ήταν πολύ δύσκολο να λειτουργήσει. Για να είναι δυνατή η ανάκτηση της βάσης, δημιουργήθηκε μια νέα βάση, η οποία όμως διατήρησε το UNIMARC, δηλαδή το πρότυπο που χρησιμοποιούνταν στην πρώτη βάση και απλά αντικαταστάθηκε το λογισμικό ABEKT με το λογισμικό Koha, το οποίο είναι σύστημα ανοικτού κώδικα, όπου η εγκατάσταση και κατά συνέπεια η λειτουργία του δεν απαιτεί κάποια συνδρομή.

Η νέα βάση δεδομένων του μουσικού σχολείου εγκαταστάθηκε σε virtual μηχανή (vm- virtual machine)¹⁶ και μπορούν πλέον να εντοπιστούν σε αυτή τα βιβλία που καταλογογραφήθηκαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έργου από το ΥΠΕΠΘ καθώς και τα τεκμήρια που καταλογογραφήθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος έργου. Με τη μετάπτωση αυτή, αποφεύχθηκε η περίπτωση να χαθούν οι ήδη περασμένες στον κατάλογο εγγραφές.

¹⁴ Το ABEKT (Αυτοματισμός Βιβλιοθηκών ΕΚΤ) είναι ένα σύστημα αυτοματοποίησης βιβλιοθηκών, το οποίο έχει αναπτυχθεί πλήρως από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, για την ολοκληρωμένη αυτοματοποίηση βιβλιοθηκών και τη διάθεση βιβλιογραφικών δεδομένων. Στη ροή των εργασιών που ακολουθούνται στο ABEKT, λαμβάνονται υπόψη οι πρακτικές και οι ανάγκες των ελληνικών βιβλιοθηκών, ενώ η ανάπτυξη του συστήματος βασίζεται σε διεθνή πρότυπα και κανόνες, γεγονός που ενισχύει τη συνεργασία βιβλιοθηκών σε περιεχόμενο και υπηρεσίες.

¹⁵ Το UNIMARC Bibliographic, που αποτελεί υλοποίηση του διεθνούς προτύπου ISO2709 για ανταλλαγή βιβλιογραφικών δεδομένων, ορίζει τον τρόπο δημιουργίας βιβλιογραφικών εγγραφών στο πλαίσιο λειτουργίας ενός αυτοματοποιημένου καταλόγου. Όλο το φάσμα εργασιών της καταλογογράφησης (βιβλιογραφική περιγραφή, θεματική ανάλυση, δημιουργία σημείων πρόσβασης) εντάσσεται σε μία εγγραφή που είναι δομημένη πάνω στη διάταξη UNIMARC.

¹⁶ Η διεύθυνση της βάσης δεδομένων του ΜΣΚ: <http://195.130.127.101:9009>

Επιπλέον, οι τεχνικοί και ο επιβλέπων καθηγητής μας ενημέρωσαν για μια μικρή λεπτομέρεια που αφορά ορισμένες εγγραφές. Στο πεδίο του τίτλου υπάρχει περίπτωση να εντοπιστεί το σύμβολο 0/00 (το σύμβολο "επί τοις χιλίοις"). Όμως διαπιστώθηκε ότι αυτό δεν είναι λάθος στις εγγραφές μας, ούτε χρειάζεται διόρθωση, αλλά πρόκειται για έναν escape χαρακτήρα που δηλώνει ότι μια λέξη είναι non sort, δηλαδή δεν ταξινομείται όταν θέλουμε να κάνουμε αλφαβητική παράθεση των τίτλων των τεκμηρίων μας. Η εμφάνιση του συμβόλου αυτού, οφείλεται στο stylesheet του Koha στις unimarc εγγραφές και γι' αυτό είναι εμφανές ενώ δεν θα έπρεπε. Όλη αυτή η διεργασία έγινε από την ομάδα του Ιονίου Πανεπιστημίου και πλέον ο server της βάσης στεγάζεται εκεί.

Μετά την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων δυσκολιών και αφού η απογραφή έφτασε στο τέλος της, ήταν πλέον δυνατή η καταχώρηση νέων τεκμηρίων στο κατάλογο.

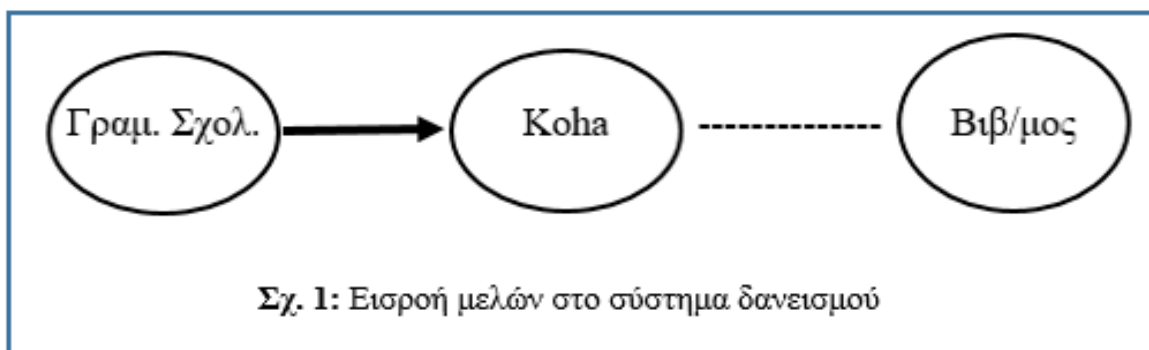
Τα βιβλία που καταλογογραφήθηκαν πρώτα ήταν εκείνα που υπήρχαν ήδη στο βιβλίο εισαγωγής, οπότε θεωρήθηκε ότι σ' αυτά πρέπει να δοθεί προτεραιότητα. Το σύνολο των βιβλίων που καταλογογραφήθηκε αγγίζει τα 291. Επιπροσθέτως, για το κάθε τεκμήριο που δημιουργήθηκε εγγραφή στο koha καταχωρήθηκε και το/τα αντίτυπο/α (items) που διέθετε η βιβλιοθήκη. Η προσθήκη των αντιτύπων στην εγγραφή ήταν μια ενέργεια που παραμετροποιήθηκε και ήταν δυνατή με το πληροφοριακό σύστημα koha.

Η καταλογογράφηση έγινε σύμφωνα με τους προβλεπόμενους κανόνες καταλογογράφησης της AACR2 και η θεματική επεξεργασία βασίστηκε στις θεματικές επικεφαλίδες της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

3.4.2 Προϋποθέσεις Δανεισμού

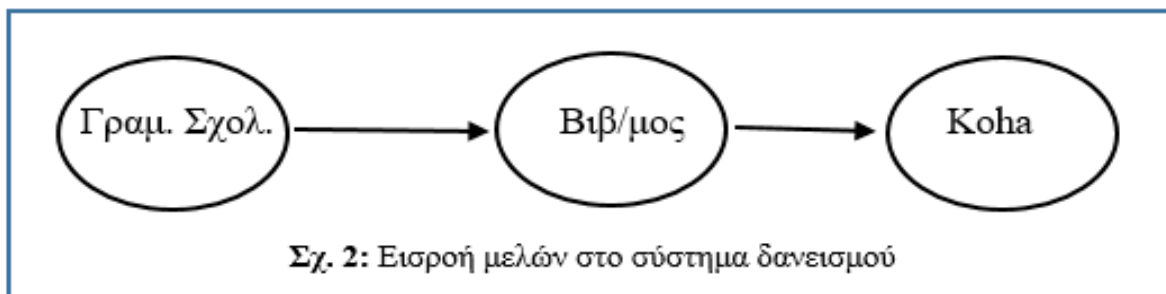
Ο δανεισμός των τεκμηρίων είναι μια από τις πιο σημαντικές λειτουργίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη στους χρήστες της και συνήθως γίνεται μέσω του συστήματος αυτοματισμού της. Στο σύστημα, διαφαίνεται τόσο το όνομα του χρήστη που δανείστηκε το τεκμήριο όσο και η ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να επιστραφεί. Προϋπόθεση όλων αυτών είναι να είναι περασμένα ηλεκτρονικά τα στοιχεία του εκάστοτε χρήστη καθώς και το βιβλίο, το οποίο θα χαρακτηρίζεται μοναδικά στο σύστημα μέσω ενός barcode.

Οι ενέργειες αυτές ωστόσο, απαιτούν να γίνει μέλος όλη η μαθητική κοινότητα του σχολείου καθώς και το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό. Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να υλοποιηθεί η διαδικασία του δανεισμού, είναι αρχικά να υπάρχει κάποιος επιστήμων βιβλιοθηκονόμος έτσι ώστε να μπορέσει να καταχωρήσει όλους τους μαθητές, αλλά και το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του σχολείου ως μέλη της βιβλιοθήκης. Για τη συγκεκριμένη ενέργεια θα μπορούσε να προταθεί να συνδεθεί η γραμματεία του σχολείου με το πρόγραμμα που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη, προκειμένου να γίνεται εισροή (import) των μαθητών που είναι εγγεγραμμένοι στο σχολείο κάθε σχολική χρονιά στο πρόγραμμα της βιβλιοθήκης (βλ. Σχ.1).

Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα, οι μαθητές να εγγράφονται κατευθείαν στη βιβλιοθήκη κι έτσι θα είναι σε θέση να δανείζονται τεκμήρια από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Σε αυτή τη περίπτωση η οποία θα εξυπηρετεί τον βιβλιοθηκονόμο από άποψη χρόνου, θα πρέπει και πάλι να μπαίνει σε δεύτερο χρόνο για επιμέρους διορθώσεις. Βέβαια αυτό μπορεί να γίνεται και τη στιγμή που θα έρχεται ο μαθητής για δανεισμό.

Παρ' όλα αυτά, επειδή δεν είναι γνωστό αν αυτό το εγχείρημα θα μπορέσει να επιτευχθεί χωρίς την παρουσία κάποιου εξειδικευμένου βιβλιοθηκονόμου, η εγγραφή των μελών της βιβλιοθήκης θα μπορεί να γίνεται κανονικά μέσω του συστήματος αυτοματισμού. Το πρόσωπο που θα αναλάβει να εκτελέσει την εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να προμηθευτεί από τη γραμματεία του σχολείου τις λίστες των τμημάτων προκειμένου να περαστούν χειροκίνητα ως χρήστες στο σύστημα της βιβλιοθήκης (βλ. Σχ. 2).

Μια δεύτερη εργασία που πρέπει να πραγματοποιηθεί, είναι να αποκτήσει το κάθε τεκμήριο το δικό του barcode, μέσω του οποίου θα χαρακτηρίζεται μοναδικά μέσα στο χώρο της βιβλιοθήκης. Εκτιμάται πως μια τέτοια εργασία θα αποβεί αρκετά χρονοβόρα και θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε μορφή έργου προκειμένου να ολοκληρωθεί σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Θεωρήσαμε πως οι παραπάνω ενέργειες δεν είναι εφικτές τη δεδομένη χρονική στιγμή μιας και δεν υπάρχει για την ώρα κάποιος επαγγελματίας της βιβλιοθηκονομικής επιστήμης, ο οποίος να μπορέσει να τις πραγματοποιήσει. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση μαθητών και διδακτικού προσωπικού, προτείνουμε ο δανεισμός να γίνεται προσωρινά χειρόγραφα. Ακόμα, ο αριθμός των τεκμηρίων που θα μπορεί να δανειστεί ένας μαθητής να μην είναι παραπάνω από τρία τη φορά και η διάρκεια του δανεισμού να μην ξεπερνά τις τρεις εβδομάδες.

3.4.3 Αριθμητικά στοιχεία

Η απογραφή που έλαβε χώρα στη βιβλιοθήκη, αφορά μόνο βιβλία καθώς το βιβλίο εισαγωγής που υπήρχε ως αφετηρία περιέχει καταγεγραμμένο μόνο αυτό το είδος του υλικού. Επιπλέον, τα βιβλία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πιο άμεσα από τους μαθητές και το διδακτικό προσωπικό, οπότε γι' αυτό δόθηκε προτεραιότητα σε αυτά παρά στο αρχειακό υλικό.

Μιλώντας με αριθμούς, το γενικό σύνολο των τεκμηρίων που καταλογογραφήθηκαν στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ ήταν 6.909 και αυτά ήταν καταγεγραμμένα στο βιβλίο εισαγωγής. Κατά τη διαδικασία της απογραφής διαπιστώθηκε ότι 300 από αυτά πρέπει να χαρακτηριστούν απολεσθέντα αφού παρ' όλο που είναι καταγεγραμμένα στο βιβλίο εισαγωγής, εντούτοις δεν βρίσκονταν στη βιβλιοθήκη. Έτσι, για να γνωρίζουν όποιοι αναλάβουν την οργάνωση και

λειτουργία της βιβλιοθήκης ποιά απο αυτά είναι απολεσθέντα, σημειώσαμε δίπλα απο τον αύξοντα αριθμό του τεκμηρίου ένα αστερίσκο (*).

Συνεχίζοντας την απογραφή και αναζητώντας τα τεκμήρια που υπήρχαν στο βιβλίο εισαγωγή, στον ηλεκτρονικό κατάλογο, διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν βιβλία που βρίσκονταν καταγεγραμμένα στο βιβλίο εισαγωγής, αλλά δεν είχαν καταλογογραφηθεί. Ο αριθμός των τεκμηρίων αυτών ανερχόταν στα 640 τεκμήρια. Κατά τη διάρκεια του έργου, από το προαναφερθέν σύνολο καταλογογραφήθηκαν 291, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν ακόμα 349 τεκμήρια που δεν έχουν καταλογογραφηθεί, ενώ είναι ήδη περασμένα στο βιβλίο εισαγωγής.

Τέλος, υπάρχει και ένας αριθμός βιβλίων που βρισκόταν στο χώρο της βιβλιοθήκης χωρίς να έχει περαστεί στο βιβλίο εισαγωγής και στον ηλεκτρονικό κατάλογο. Ο αριθμός των βιβλίων αυτών ανέρχεται στα 340 τεκμήρια.

Δυστυχώς, δεν υπάρχει κάποιος κατάλογος των τίτλων αυτών. Έχει γίνει όμως διαχωρισμός των τεκμηρίων, τα οποία έχουν τοποθετηθεί στα βοηθητικά ράφια που υπάρχουν πέριξ της βιβλιοθήκης και έχει τοποθετηθεί πάνω τους σημείωση που δηλώνει την κατάστασή τους (αν είναι ή όχι καταλογογραφημένα, αν χρειάζονται ετικέτες με τον ταξινομικό τους αριθμό, αν είναι δωρεά, αν δεν έχει γίνει καμιά επεξεργασία κλπ).

Πίνακας Αριθμητικών στοιχείων ΒΜΣΚ	
Σύνολο τεκμηρίων στο βιβλίο εισαγωγής (έργο ΕΠΕΑΕΚ)	6.909
Απολεσθέντα	300
Καταγεγραμμένα, όχι καταλογογραφημένα	640
Χωρίς επεξεργασία (βιβλίο εισαγωγής/κατάλογο) και χωρίς να αποτελούν μέρος του γενικού συνόλου	340

Πίνακας 2: Πίνακας Αριθμητικών στοιχείων ΒΜΣΚ πριν από την παράμβασή μας

Πίνακας Αριθμητικών στοιχείων ΒΜΣΚ (Μετά την παρέμβασή μας)	
Σύνολο τεκμηρίων στο βιβλίο εισαγωγής (έργο ΕΠΕΑΕΚ)	6.909
Απωλεσθέντα	300
Καταλογογραφημένα στο παρόν έργο (απο το σύνολο των 640)	291
Υπόλοιπο καταγεγραμμένων, όχι καταλογογραφημένων	349
Χωρίς επεξεργασία (βιβλίο εισαγωγής/κατάλογο) και χωρίς να αποτελούν μέρος του γενικού συνόλου	340

Πίνακας 3: Πίνακας Αριθμητικών στοιχείων ΒΜΣΚ μετά από την παρέμβασή μας

3.5. Δυσκολίες κατά την υλοποίηση του έργου

1. Σύστημα αυτοματισμού

Η έκβαση του έργου αυτού, παρά το ενδιαφέρον που παρουσιάζει είχε και κάποιες δυσκολίες, οι οποίες ήταν κυρίως τεχνικές. Όπως προαναφέρθηκε, η βιβλιοθήκη είχε παραμείνει κλειστή για ένα αρκετά μεγάλο διάστημα με αποτέλεσμα ο κατάλογος να μην χρησιμοποιείται και ο υπολογιστής που διέθετε η βιβλιοθήκη να είναι πεπαλαιωμένος. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η ανάγκη για ένα νέο σύστημα αυτοματισμού να είναι επιτακτική. Παρ' όλα αυτά, υπήρχε φόβος ότι μετά τη μετάπτωση του νέου συστήματος, δεν θα υπήρχαν όλες οι ήδη περασμένες εγγραφές στον κατάλογο, αφού το αρχικό σχέδιο ήταν να μη διατηρηθεί το UNIMARC ως πρότυπο, αλλά το MARC 21 κι έτσι ένα μέρος της δουλειάς που είχε γίνει θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί ξανά από την αρχή. Μία παράμετρος για την οποία ενημερωθήκαμε κατά την ανάληψη του έργου. Οι τεχνικοί που ασχολήθηκαν με τη μετάπτωση του συστήματος¹⁷ σημείωσαν πως θα γίνει προσπάθεια να γίνεται αυτόματα η σύνδεση των βιβλιογραφικών εγγραφών με authority records. Σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει η ενέργεια αυτή να γίνει χειροκίνητα. Στην παρούσα φάση,

¹⁷ Ηλεκτρονικός κατάλογος βιβλιοθήκης <http://195.130.127.101:9010/cgi-bin/koha/opac-main.pl>

το κομμάτι των authority records δεν είχε παραμετροποιηθεί και κατά συνέπεια δεν προχωρήσαμε στην καθιέρωση όρων κατά τη διαδικασία της καταλογογράφησης.

2. Βιβλίο εισαγωγής

Μια δεύτερη δυσκολία που συναντήσαμε ήταν το γεγονός ότι οι τίτλοι των βιβλίων που γράφονταν στο βιβλίο εισαγωγής σε πολλές περιπτώσεις ήταν λανθασμένοι με αποτέλεσμα να μην είναι εύκολη η αναζήτηση στην ηλεκτρονική βάση. Για να επιβεβαιωθεί ότι το βιβλίο δεν υπήρχε στην ηλεκτρονική βάση γινόταν αναζήτηση με όλους τους όρους που μας πρόσφερε το σύστημα. Με αυτό το τρόπο η αναζήτηση στεφόταν με επιτυχία και τα λάθη που υπήρχαν στο βιβλίο εισαγωγής διορθώνονταν, παρά το αρνητικό γεγονός της χρονοβόρας διαδικασίας αν λάβουμε υπόψη μας τις ενέργειες που ακολουθούσαν την αναζήτηση αυτή, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω.

3. Απογραφή

Μια άλλη υπερβολικά χρονοβόρα δυσκολία που προέκυψε, αφορούσε τη διαδικασία της απογραφής του υλικού στο χώρο της βιβλιοθήκης, μια και η απόκριση του υπολογιστή που υπήρχε εκεί ήταν πάρα πολύ αργή. Αρχικά, στο χώρο της βιβλιοθήκης γινόταν αναζήτηση των τεκμηρίων, με τη βοήθεια του βιβλίου εισαγωγής και του ηλεκτρονικού καταλόγου για να διαπιστωθεί αν το περιεχόμενο και των δύο ανταποκρίνεται και στο περιεχόμενο της βιβλιοθήκης ως φυσικό χώρο. Μετά από διάστημα περίπου τριών εβδομάδων εγκαταλείφθηκε ο τρόπος αυτός, αφού ο υπολογιστής που βρισκόταν στη βιβλιοθήκη σταμάτησε να λειτουργεί. Έτσι, δεν μπορούσαμε να διαπιστώσουμε αυτοστιγμής αν υπήρχε εγγραφή του εκάστοτε τεκμηρίου στον κατάλογο και η νέα μέθοδος που ακολουθήθηκε, ήταν η εξής:

1. Φωτογράφιση σελίδων του βιβλίου εισαγωγής (βλ. Παράρτημα 2, φωτ. 4).
2. Αναζήτηση των τεκμηρίων στον ηλεκτρονικό κατάλογο από τον δικό μας προσωπικό υπολογιστή στην οικεία μας.
3. Μεταγραφή της σελίδας του βιβλίου εισαγωγής σε τετράδιο προκειμένου να είμαστε σε θέση να διορθώσουμε τυχόν λάθη (βλ. Παράρτημα 2, φωτ. 5).
4. Σημείωση του σωστού αριθμού εισαγωγής για το κάθε τεκμήριο και διόρθωση επιπλέον λαθών (π.χ. στο όνομα του συγγραφέα, στην καταγραφή του τίτλου κλπ.)

5. Επίσκεψη στη βιβλιοθήκη του Μουσικού Σχολείου.
6. Μεταγραφή των διορθώσεων και του σωστού αριθμού εισαγωγής στο βιβλίο εισαγωγής.
7. Αναζήτηση του τεκμηρίου στη βιβλιοθήκη, διόρθωση του αριθμού εισαγωγής (αν ήταν λανθασμένος ή αν δεν είχε γραφτεί καθόλου), σημείωση στο βιβλίο εισαγωγής ως απολεσθέν για την περίπτωση που το βιβλίο δεν υπήρχε στη βιβλιοθήκη.

4. Υλικοτεχνική Υποδομή

Δυσκολίες υπήρχαν και στην υλικοτεχνική υποδομή της Βιβλιοθήκης.

1. Το αργό διαδίκτυο,
2. η έλλειψη υπολογιστών για τους χρήστες και
3. η έλλειψη scanner και εκτυπωτή, είναι μερικοί από τους παράγοντες που δυσκόλεψαν και ίσως δυσκολέσουν την επαναλειτουργία της Βιβλιοθήκης.

Λόγω της αργής και πολλές φορές ανύπαρκτης σύνδεσης στο διαδίκτυο η διαδικασία της απογραφής ήταν πολύ χρονοβόρα. Για να αποφύγουμε λοιπόν περεταίρω καθυστέρηση ακολουθήσαμε τη μέθοδο που προαναφέρθηκε. Ωστόσο, αν το πρόβλημα αυτό παραμείνει θα είναι σχεδόν αδύνατο να πραγματοποιηθούν σωστά οι βιβλιοθηκονομικές ενέργειες που απαιτεί ο χώρος (δανεισμός, καταλογογράφηση κλπ.).

Ακόμα, παρατηρήσαμε ότι στη Βιβλιοθήκη υπήρχε μόνο ένας υπολογιστής, αυτός του δανεισμού ενώ δεν υπήρχε κανένας για τους χρήστες. Μια ΣΒ χρειάζεται να έχει έστω ένα μικρό αριθμό υπολογιστών διαθέσιμο για το κοινό που εξυπηρετεί. Οι μαθητές θα μπορούν να δουλεύουν εκεί τις εργασίες τους, να κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο, να αναζητούν στο Δημόσιο Κατάλογο της Βιβλιοθήκης κλπ. Επιπλέον, χρήση υπολογιστών μπορεί να γίνεται και από τους ίδιους τους καθηγητές, οπότε είναι ένα αναμφίβολα χρήσιμο εργαλείο για όλου τους τύπους χρηστών.

3.6. Συνοπτική αναφορά εργασιών

1. Απογραφή
2. Διόρθωση στοιχείων στο βιβλίο εισαγωγής
3. Σημείωση των απολεσθέντων τεκμηρίων στο βιβλίο εισαγωγής με αστερίσκο (*).
4. Καταλογογράφηση 291 τεκμηρίων, τα οποία παρουσιάζονται με πρόσφατη χρονολογία στο βιβλίο εισαγωγής (2016). Μετά το πέρας της καταλογογράφησης τοποθετήθηκαν σε ράφια που διέθετε η βιβλιοθήκη, εκτός της κύριας συλλογής και με σήμανση σχετική με την κατάστασή τους (π.χ.: ανάγκη για ετικέτες κλπ.). Η σήμανση τοποθετήθηκε πάνω στα ράφια.
5. Διαχωρισμός των υπόλοιπων 349 τεκμηρίων που δεν έχουν καταλογογραφηθεί, αλλά είναι ήδη περασμένα στο βιβλίο εισαγωγής και τοποθέτησή τους σε ξεχωριστά ράφια με την ανάλογη σήμανση προς αποφυγή ανάμιξής τους με την κύρια συλλογή, αλλά και τα ήδη καταλογογραφημένα βιβλία. Η σήμανση τοποθετήθηκε πάνω στα ράφια.
6. Διαχωρισμός των 340 βιβλίων που προέρχονται από δωρεά και δεν έχουν υποστεί καμία επεξεργασία, σε ξεχωριστά ράφια με την ανάλογη σήμανση προς αποφυγή ανάμιξής τους με την κύρια συλλογή και τα υπόλοιπα βιβλία που έχουν υποστεί κάποια επεξεργασία. Η σήμανση τοποθετήθηκε πάνω στα ράφια.

3.7 Μελλοντικές ενέργειες

Εισαγωγή

Για να μπορέσει το έργο της αναζωογόνησης της βιβλιοθήκης - με απώτερο στόχο την επαναλειτουργία της - να θεωρηθεί ολοκληρωμένο, πρέπει εκτός από τις παραπάνω ενέργειες να πραγματοποιηθούν και κάποιες πρόσθετες, οι οποίες θα είναι καθοριστικές για τις υπηρεσίες που θα μπορεί η βιβλιοθήκη να παρέχει στους χρήστες της. Οι ενέργειες αυτές, αναφέρονται

αναλυτικά παρακάτω και κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές τόσο για τη λειτουργία της βιβλιοθήκη όσο και για το σχολείο.

Προτάσεις βελτίωσης

Η παρέμβασή μας στη Βιβλιοθήκη του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας, ήταν μόνο η αρχή με σκοπό να γίνουν τα πρώτα βήματα επαναλειτουργίας της. Οι ενέργειες που πρέπει να ακολουθηθούν είναι αρκετές προκειμένου να επιτευχθεί η ολοκλήρωση της επεξεργασίας του υλικού που διαθέτει το σχολείο: 1) Όπως προαναφέρθηκε, το υλικό που διαθέτει το σχολείο δεν είναι μόνο τα βιβλία που βρίσκονται στη βιβλιοθήκη, αλλά και ένα μεγάλο φωτογραφικό αρχείο που αποτελείται από εικόνες εκδηλώσεων, τόσο σε συμβατική όσο και σε ψηφιακή μορφή καθώς και κύπελα και διακρίσεις που έχει κερδίσει το σχολείο σε διαγωνισμούς.

Μία από τις μελλοντικές ενέργειες που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί είναι η ψηφιοποίηση των συμβατικών φωτογραφιών, αλλά και η τρισδιάστατη απεικόνιση κυπέλλων, τροπαίων, μεταλλείων και διακρίσεων που έχει κατακτήσει το σχολείο. Η επίτευξη της ενέργειας αυτής έχει καθοριστική σημασία, αν αναλογιστούμε ότι το φωτογραφικό υλικό που διαθέτει το σχολείο πηγαίνει αρκετά χρόνια πίσω και πολλοί γνωστοί καλλιτέχνες - απόφοιτοι - υπάρχει περίπτωση να απεικονίζονται. Η ψηφιοποίηση των φωτογραφιών καθίσταται απαραίτητη καθώς είναι ίσως ο μόνος τρόπος για να κερδίσουν τη μάχη με το χρόνο, αφού το υλικό στο οποίο έχουν αποτυπωθεί είναι το χαρτί και η διάρκεια ζωής του δεν είναι αντίστοιχη της ζωής που προσφέρεται στο εκάστοτε αντικείμενο ψηφιακά.

2) Επιπλέον, ο τρόπος που πρέπει να πραγματοποιείται ο δανεισμός είναι άλλη μια ενέργεια που πρέπει να διευθετηθεί μελλοντικά. Για να επιτευχθεί ο δανεισμός θα πρέπει οι μαθητές και το διδακτικό προσωπικό να γίνουν μέλη της βιβλιοθήκης. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, θα ήταν πρακτικό να γινόταν απευθείας εισροή των στοιχείων των μαθητών από τη γραμματεία του σχολείου, στο σύστημα της βιβλιοθήκης έτσι ώστε οι μαθητές να εγγράφονται αυτομάτως και στη βιβλιοθήκη με σκοπό να είναι λιγότερο χρονοβόρα η εγγραφή. Όσον αφορά τους καθηγητές και το διδακτικό προσωπικό θα μπορούν να εγγράφονται στη βιβλιοθήκη ξεχωριστά από τους μαθητές όποτε εκείνοι επιθυμούν. Εννοείται ότι θα πρέπει να συνταχθεί κανονισμός δανεισμού με όλες τις κατηγορίες χρηστών.

3) Ακόμα, η πραγματοποίηση ποικίλων προγραμμάτων για τους μαθητές στο χώρο της βιβλιοθήκης καθίσταται απαραίτητη, καθώς τα προγράμματα αυτά σε συνδυασμό με την εκπαιδευτική διαδικασία αυξάνουν το ενδιαφέρον των μαθητών για μάθηση και τους προσδίδουν ποικίλες δεξιότητες, οι οποίες θα τους βοηθήσουν τόσο στη σχολική όσο και στην ακαδημαϊκή τους ζωή. Η διαδραστικότητα των προγραμμάτων αυτών όχι μόνο θα εξοικειώσει τους μαθητές με τις νέες τεχνολογίες και τον τρόπο αναζήτησης της πληροφορίας, αλλά και θα εδραιώσει την ίδια τη Βιβλιοθήκη στο σχολικό περιβάλλον μετατρέποντάς τη σε ένα Κέντρο Πληροφόρησης.

Γι' αυτό το λόγο, θα πρέπει να εγκατασταθεί στο χώρο ένας αριθμός υπολογιστών ή φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών για τους χρήστες της Βιβλιοθήκης, όπου θα μπορούν όχι μόνο να κάνουν αναζήτηση και έρευνα στο διαδίκτυο, αλλά και να εξασκηθούν πρακτικά στην ανεύρεση της πληροφορίας μέσω Προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας.

Κεφ.4: Προτάσεις και νέες προοπτικές

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό προτείνουμε σεμινάρια και προγράμματα πληροφοριακής παιδείας, τα οποία θα ενισχύσουν ακόμα περισσότερο το ρόλο της βιβλιοθήκης και θα τη βοηθήσουν να μετατραπεί σε ένα κέντρο πληροφόρησης. Η ύπαρξη τέτοιων προγραμμάτων θα καταστήσει τη βιβλιοθήκη βιώσιμη και θα αναβαθμίσει το ρόλο του μαθητή σε μαθητή – ερευνητή. Ωστόσο, για να μπορέσουν να πραγματοποιηθούν τα σεμινάρια πληροφοριακής παιδείας, θα πρέπει να είναι σε λειτουργία ο κατάλογος της βιβλιοθήκης και το μεγαλύτερο μέρος των βιβλίων να είναι περασμένο σε αυτόν.

4.1. Προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας της Βιβλιοθήκης

Σύμφωνα λοιπόν με όσα προναφέρθηκαν, μια καλά οργανωμένη σχολική βιβλιοθήκη αποτελεί βασικό παράγοντα όχι μόνο για τη διαμόρφωση και την πνευματική καλλιέργεια των μαθητών, αλλά στηρίζει το αναλυτικό σχολικό πρόγραμμα με διάφορα μέσα διδασκαλίας (Σαΐτης και Σαΐτη, 2002) προσφέροντας υλικό για πληροφόρηση και κίνητρα για μάθηση.

Η σχολική βιβλιοθήκη ως νέα εκπαιδευτική πρακτική πρέπει να λειτουργεί παράλληλα με τον υπόλοιπο σχολικό οργανισμό και ως προέκταση της σχολικής τάξης. Θα πρέπει λοιπόν πέρα από κέντρο πληροφόρησης να υλοποιεί προγράμματα φιλιαναγνωσίας προκειμένου να καλλιεργήσει στους μαθητές την αναγκαιότητα της ανάγνωσης, της βιβλιοφιλίας και της αγάπης για το βιβλίο και την αναζήτηση σε πολλαπλές πηγές. Ακόμα, θα πρέπει να πραγματοποιεί προγράμματα πληροφοριακής παιδείας και να εκπαιδεύει τους μαθητές στην αναζήτηση, αξιολόγηση και χρήση της πληροφορίας (Ζάχος, [χ. χ.]).

Γι' αυτό το λόγο, τα προγράμματα που θα ήταν ενδιαφέρον να υλοποιηθούν στο χώρο της βιβλιοθήκης θα πρέπει να είναι άμεσα συνυφασμένα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των μαθητών, το οποίο είναι διττό αφού πέρα από τα βασικά μαθήματα που διδάσκονται στο σχολείο, τα παιδιά δίνουν μεγάλη έμφαση στη μουσική, αφού αυτός είναι άλλωστε και ο ρόλος του σχολείου αυτού.

Η πρώτη ενέργεια που πρέπει να γίνει όταν η βιβλιοθήκη θα είναι λειτουργική για τους μαθητές και το διδακτικό προσωπικό, είναι να γίνει ενημέρωση των μαθητών όλων των ηλικιακών βαθμίδων για τον τρόπο λειτουργίας της, τους κανονισμούς που τη διέπουν καθώς και για το υλικό που διατίθεται. Αντίστοιχη ενημέρωση θα πρέπει να γίνει και στο διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του σχολείου προκειμένου να είναι όλοι πλήρως ενημερωμένοι για τις παροχές που προσφέρονται από τη βιβλιοθήκη.

Μια πρώτη ενέργεια που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μετά την ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών του σχολείου, είναι πολλά από τα καθημερινά μαθήματα των μαθητών να λαμβάνουν χώρα στη βιβλιοθήκη με τη βοήθεια του υλικού που διατίθεται καθώς και με τη βοήθεια πηγών που μπορούν να αναζητήσουν μέσω διαδικτύου. Πάντα σε συνεργασία τον διδάσκοντα καθηγητή, ο βιβλιοθηκονόμος μπορεί να ανατρέξει στο υλικό που υπάρχει στη βιβλιοθήκη και με τον τρόπο αυτό να εφοδιάσει τον εκάστοτε μαθητή με ποικίλες δεξιότητες που αφορούν όχι μόνο τις γνώσεις που θα αποκομίσει μέσα από το μάθημα, αλλά και τη δεξιότητα αξιολόγησης της πληροφορίας που λαμβάνει μέσω αυτής της διαδικασίας. Με αυτό το τρόπο, ο μαθητής θα είναι σε θέση να κρίνει για το αν και κατά πόσο η πληροφορία που συναντά είναι σημαντική ή όχι για τον ίδιο και πως μπορεί να τη διαχειριστεί.

Επιπλέον, μια άλλη δράση που μπορεί να λάβει χώρα στη βιβλιοθήκη είναι η πρόσκληση συγγραφέων και άλλων προσώπων του μουσικού στερεώματος, που είναι άλλωστε και το κεντρικό πεδίο ενδιαφέροντος των μαθητών του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας. Μέσω της δράσης αυτής, οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με διάφορους μουσικούς, στιχουργούς, μαέστρους κλπ., να τους απευθύνουν ερωτήσεις και να μάθουν από τις δικές τους εμπειρίες και γνώσεις για το πως θα μπορούσαν και οι ίδιοι να εξελιχθούν στη μουσική τους πορεία και δράση.

4.2. Πρόταση Προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας - Σεμινάρια

Εκτός από τα προγράμματα που αναφέρονται παραπάνω, θα ήταν χρήσιμο οι μαθητές να μετέχουν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια που θα οργανώνονται από τη βιβλιοθήκη. Πιο αναλυτικά, μέσω ασκήσεων, ο βιβλιοθηκονόμος θα μπορούσε να εισάγει τους μαθητές στη λογική της ταξινόμησης και θα να τους διδάξει τη λειτουργία και τη λογική του δεκαδικού ταξινομικού συστήματος DEWEY, το οποίο άλλωστε χρησιμοποιεί και η βιβλιοθήκη. Ακόμα, είναι απαραίτητο να μάθουν πως μπορούν να κάνουν αναζήτηση στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης. Τα εφόδια αυτά, θα είναι χρήσιμα στους μαθητές καθώς έτσι θα είναι σε θέση να κάνουν αναζήτηση στους ηλεκτρονικούς καταλόγους και στις συλλογές άλλων βιβλιοθηκών, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

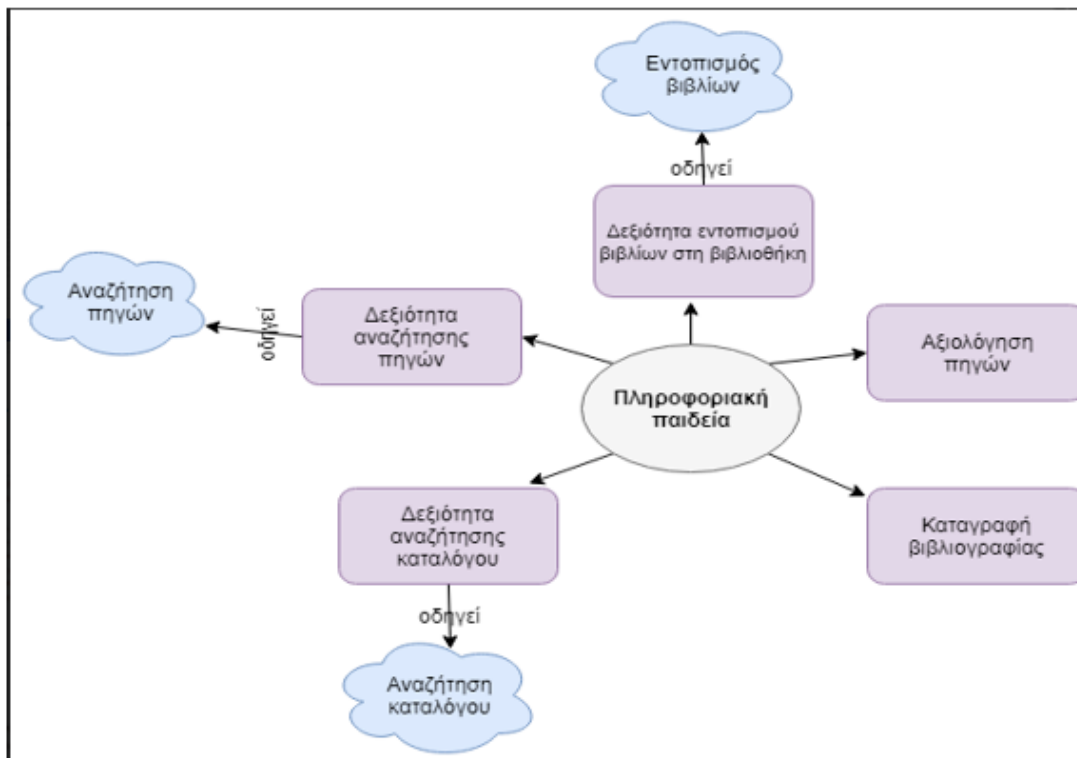
Ένα δεύτερο σεμινάριο, θα μπορούσε να είναι ο τρόπος εκπόνησης μιας επιστημονικής εργασίας. Στο μάθημα αυτό θα απαντιούνται ερωτήματα, όπως:

1. Πώς κάνω μια εργασία;
2. Που πρέπει να ψάξω για να βρω πληροφορίες για την εργασία μου;
3. Πως θα ψάξω;
4. Είναι όλα αυτά που βρήκα χρήσιμα;
5. Πως θα απομονώσω τις χρήσιμες πληροφορίες κ.α.

Ακόμα, ένα βασικό κομμάτι του μαθήματος αυτού είναι και η καταγραφή της βιβλιογραφίας:

1. Τι είναι βιβλιογραφία;
2. Γιατί τη χρειαζομαι;
3. Πως τη γράφω;

Επιπλέον, εκπαιδευτικό σεμινάριο θα μπορούσε να είναι ο τρόπος με τον οποίο κάποιος μπορεί να κάνει αναζήτηση στον κατάλογο της βιβλιοθήκης και κατά συνέπεια σε κάθε δημόσιο κατάλογο βιβλιοθήκης. Επίσης, ο τρόπος με τον οποίο κάνουμε αναζήτηση σε πληροφοριακά βιβλία (εγκυκλοπαίδεις, λεξιά κλπ.) είναι άλλο ένα εφόδιο που θα πρέπει να δοθεί στους μαθητές (βλ. Σχ.3).

Σχ. 3: Σχήμα Πληροφοριακής Παιδείας ΒΜΣΚ

Τέλος, μιας και το διαδίκτυο είναι μέρος της καθημερινότητάς μας και ο αριθμός των πληροφοριών που εντοπίζονται εκεί είναι μεγάλος, το τελευταίο σεμινάριο που προτείνεται είναι ιδιαίτερα απαραίτητο. Με την υλοποίησή του, οι μαθητές θα εξασκηθούν στην αναζήτηση ηλεκτρονικών πηγών και ιστοσελίδων καθώς θα τους κοινοποιηθούν τα στοιχεία εκείνα που καθιστούν μια ιστοσελίδα αξιόπιστη προκειμένου οι πληροφορίες που διαθέτει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μια επιστημονική εργασία.

Η διάρκεια των σεμιναρίων και των προγραμμάτων αυτών δεν μπορεί να προσδιοριστεί καθώς οι καθηγητές σε συνεργασία με το βιβλιοθηκονόμο και λαμβάνοντας υπ' όψη το ωρολόγιο πρόγραμμα, είναι εκείνοι που θα πρέπει να δημιουργήσουν το χρονοδιάγραμμα κάτω από το οποίο θα υλοποιηθούν.

Ο στόχος όχι μόνο των δράσεων και των σεμιναρίων που προτείνονται να λάβουν χώρα στη βιβλιοθήκη, αλλά και η επαναλειτουργία της, είναι να αποδειχτεί στη πράξη ότι μια βιβλιοθήκη είναι απαραίτητη για την ολοκληρωμένη εκπαίδευση των μαθητών σε πληροφοριακά θέματα. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι καθημερινά ένας μεγάλος αριθμός πληροφοριών κατακλύζει τη ζωή

μας, οπότε πρέπει η εκπαιδευτική διαδικασία να προσαρμόζεται ανάλογα και να εφοδιάζει τους μαθητές με δεξιότητες κατάλληλες για να ανταπεξέλθουν στη διαχείριση του μεγάλου αυτού όγκου των πληροφοριών. Γι' αυτό το λόγο, από μικρή ηλικία οι μαθητές πρέπει να μάθουν να αντλούν το σημαντικό περιεχόμενο – πληροφορία μέσα από μια τεράστια πηγή πληροφοριών. Η βιβλιοθήκη καλείται να παίζει το ρόλο του ερευνητικού κέντρου στο σχολείο και είναι το κλειδί για να μάθουν οι μαθητές πως να μαθαίνουν σε έναν εμπλουτισμένο, πληροφοριακά και τεχνολογικά, περιβάλλον (Kuhlthau, 2003).

Κεφ.5: Συμπεράσματα

Η ολοκλήρωση της επαναλειτουργίας της ΣΒ του ΜΣΚ, θα είναι ένα πολύ μεγάλο πολιτιστικό επίτευγμα τόσο για το ίδιο το σχολείο όσο και για τη τοπική κοινωνία του νησιού. Η Βιβλιοθήκη, είτε πρόκειται για δημόσια είτε για σχολική, είναι ένας ζωντανός οργανισμός, ο οποίο επηρεάζει και επηρεάζεται από το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται και αναπτύσσεται (Τσιμπόγλου και Παπαθεοδώρου, 2000).

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να δείξει ότι μια βιβλιοθήκη αν λειτουργεί σωστα έχει πολλά να προσφέρει στο περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται. Στη δική μας περίπτωση έχει πολλά να προσφέρει στη σχολική κοινότητα, η οποία περιλαμβάνει τους μαθητές, αλλά και το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του σχολείου.

Ξεκινώντας από την εσωτερική οργάνωση, η Βιβλιοθήκη για να είναι λειτουργική και να μπορεί να προσφέρει τις υπηρεσίες που κάθε βιβλιοθήκη καλείται να προσφέρει, πρέπει να έχει:

- επαγγελματία βιβλιοθηκονόμο
- πρόσβαση στο διαδίκτυο,
- σύστημα καταλογογράφησης και δανεισμού,
- ενημερωμένο βιβλίο εισαγωγής,
- οργανωμένη συλλογή προκειμένου να μπορεί να εξυπηρετήσει αποτελεσματικά τα μέλη της,
- καταγεγραμμένα μέλη και
- πολιτικές δανεισμών και επιστροφών,
- προγράμματα πληροφοριακής παιδείας.

Όταν η Βιβλιοθήκη οργανωθεί, θα μπορέσουν να ξεκινήσουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τους μαθητές, τα οποία θα έχουν υποστηρικτικό χαρακτήρα, μετατρέποντας τη βιβλιοθήκη σε προέκταση της σχολικής τάξης. Μέσω των εκπαιδευτικών αυτών προγραμμάτων και των ποικίλων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οι μαθητές θα έχουν την ευκαρία να εκπαιδευτούν πάνω σε θέματα διαχείρισης πληροφοριών, να μάθουν πως να μαθαίνουν και να έρθουν σε

επαφή με το βιβλίο και την ανάγνωση. Θα καλλιεργηθεί η αίσθηση της φιλαναγνωσίας και οι μαθητές θα αποκτήσουν διττή υπόσταση, από μαθητές σε μαθητές – ερευνητές.

Έτσι λοιπόν, η Βιβλιοθήκη με την επαναλειτουργία της θα γίνει ο πυρήνας της σχολικής κοινότητας και ένα κομμάτι πολιτισμού, αφού θα είναι πλέον σε θέση να διαφυλάξει το μουσικό θησαυρό του σχολείου. Πολλοί εκπαιδευτικοί του σχολείου θα μπορούν να την επισκεφτούν προκειμένου να κάνουν έρευνα, να συλλέξουν υλικό για τα μαθήματά τους ή ακόμα και να κάνουν το μάθημά τους στο χώρο αυτό.

Έχοντας υπ' όψη ότι στο νησί της Κέρκυρας δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός Σχολικών Βιβλιοθηκών που να διαθέτουν των αριθμό των τεκμηρίων που διαθέτει η ΒΜΣΚ, η επαναλειτουργία της μόνο θετική μπορεί να είναι και γιατί όχι να αποτελέσει το εναρκτήριο λάκτισμα για περισσότερες τέτοιες πρωτοβουλίες.

Κεφ.6: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αναστασάκης, Μ. κ.ά. (2004). *Η Σχολική Βιβλιοθήκη στον 21^ο αιώνα: μέσον και τρόπος για τη γνώση*. Αθήνα: Πανελλήνια έκδοση εκδοτών βιβλιοπωλών.
2. Αναστασιάδου, Α., Δημοπούλου, Ι. & Στούμπη, Α. (2007). Η Πληροφοριακή Παιδεία στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Σύντομη επισκόπηση και προτάσεις Στο *4ο Συνέδριο στη Συρο- ΤΠΕ Στην Εκπαίδευση*, Σύρος, 4-6 Μαΐου Διαθέσιμο στο: www2.e-yliko.gr/htmls/arctles/pliroforiakipaideia.doc
3. Αρβανίτη, Ι. (2007). Σχολική Βιβλιοθήκη: ένας μαγικός τόπος για όλα τα παιδιά» Στο *4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: Σχολείο Ίσο για Παιδιά Άνισα*. Αθήνα, 4-6 Μαΐου 2007. Διατίθεται στο: http://www.elliepek.gr/documents/4o_synedrio_eisigiseis/430_439.pdf
4. Βαϊτσάκης, Α. (2010). Σχολική Βιβλιοθήκη: Σκοποί και Στόχοι, *Συνεργασία*, αρ.1. Διατίθεται στο: <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/12390/baitsakis.pdf?sequence=2>
5. Δαρδανός, Γ. (Επιμ.), (2005). *Οι παπαγάλοι δεν διαβάζουν βιβλία*. Κείμενα πολιτικής βιβλίου. Αθήνα: Gutenberg.
6. Η Διακήρυξη των IFLA / UNESCO για τη Δημόσια Βιβλιοθήκη 1994, Διατίθεται στο: <http://194.63.208.13:4612/%2848D8567DCE3BA55397418367B3308EF2716BB3E2D35B622C%29/ecPortal.asp?id=242&nt=18>
7. Ζαρβαλά, Χ. (2006). Η Πληροφοριακή Παιδεία στο Σύγχρονο Ελληνικό Σχολείο Στο *1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο*. Διατίθεται στο: epirus.sch.gr/educonf-1/zarvala.pdf
ipeir.pde.sch.gr/educonf/1/11_KRITIKH_SKEPSH_KAI_EKPAIDΕΥΣΗ.pdf
8. Ζάχος Γ. & Νίνος Ε., (2011). Προτάσεις για τις Σχολικές Βιβλιοθήκες. Ανακοίνωση σε: «Συνδιάσκεψη για τη Διαμόρφωση Εθνικής Πολιτικής Αρχείων και Βιβλιοθηκών» 27-28 Ιανουαρίου 2011. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Διαθέσιμο στο: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs/gs_sxolikes_bibliothhkes_110124.pdf
9. Κακούρης, Γ. (1998). *Οι σχολικές βιβλιοθήκες Στο Βιβλιαγάπη: για το παιδί και το βιβλίο*, Αθήνα: Gutenberg
10. Καραμανώλη, Ελένη Χ. (2015). Η αξιοποίηση της σχολικής βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία και τον πληροφοριακό γραμματισμό: ένα διδακτικό παράδειγμα

στο μάθημα της Ιστορίας, Heal Journal, 1, σ.23-36, Διαθέσιμο στο: healjournal.seab.gr/index.php/hli/article/download/44/12

11. Μπουλούμπασης, Χ. (2010). «Ο ρόλος της σχολικής βιβλιοθήκης στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας των μαθητών», στο *Επιστημονικό βήμα του δασκάλου*, τ.12, σ. 37-48
12. Ντελόπουλος, Κ. (1998). Η βιβλιοθήκη στο σχολείο, στο *Βιβλιαγάπη: για το παιδί και το βιβλίο*, Αθήνα: Gutenberg
13. Ντελόπουλος, Κ. (1998). Η σχολική βιβλιοθήκη προέκταση της εκπαιδευτικής πράξης και μέσο διεύρυνσης του σχολικού προγράμματος, στο *Η βιβλιοθήκη και το βιβλίο στην εκπαίδευση*, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Βιβλίου
14. Οικονόμου, Π. & Παρρά Β. (2000). Η Σχολική Βιβλιοθήκη στο *Ανοιχτό σχολείο*, τ.75, σ. 9-10
15. Οικονόμου Π. (1998). *Οι βιβλιοθήκες και ο ρόλος τους*. Αθήνα: Άτραπος
16. Παπαγιάννη, Ε. (1972). Η σχολική βιβλιοθήκη και η θέση αυτής εν τω νέω σχολείω, στο *Σχολείο και ζωή*, 20 (3), σ. 117-122
17. Πολίτης, Δ. και Σεμερτζάκη, Ε. (2011). Οι Βιβλιοθήκες ως πυλώνες της Δια βίου μάθησης και της πληροφοριακής παιδείας. Διατίθεται από: <http://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/12565/23teuxos024.pdf?sequence=1>
18. Σαΐτης, Χ. και Σαΐτη, Α. (2002). *Σχολικές βιβλιοθήκες*. Αθήνα: Ατραπός
19. Τσιμπόγλου, Φ., Παπαθεοδώρου, Χ. (2000). Η ενσωμάτωση των υπηρεσιών βιβλιοθήκης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αντικειμενικοί παράγοντες, υποκειμενικές προϋποθέσεις και πεδία εφαρμογής. *Σύγχρονη Βιβλιοθήκη*, τ.7, 2001.
20. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Διατίθεται στο: http://srv1-dide.kil.sch.gr/portal/files/_nomothesia/_nomoi/_ya128800_g7.pdf
21. ALA Allied Professional Association (ALA-APA). Διατίθεται στο: <http://ala-apa.org/>
22. American Association of School Librarians (AASL). Διατίθεται στο: www.ala.org/aasl/

23. Boelens Boelens, H. (2012). *What is a school library?: International Guidelines*. Διαθέσιμο στο: <http://www.iasl-online.org/files/sig-research-school-library-august2012.pdf>
24. Bruce Bruce, C. (2004). *Information literacy as a catalyst for educational change. A background paper*. In P.A. Danaher (Ed.), *Proceedings of the 3rd International Lifelong Learning Conference*, 13-16 June 2004 (pp. 8-19). Queensland: QUT.
25. Kuhlthau, Carol C. (2003). Rethinking libraries for the information age school: Vital roles in inquiry learning. *School Libraries in Canada*, 22 (4)
26. Lau, Jesus. (2006). Guidelines on information Literacy for Lifelong Learning. Διατίθεται στο: https://www.researchgate.net/publication/246350946_Guidelines_on_Information_Literacy_for_Lifelong_Learning
27. Marcoux Marcoux, B. (1999). Developing the national information literacy standards for student learning. *NASSP Bulletin*, 83(605), p.13-19. doi: 10.1177/019263659908360503
28. Oxford English Dictionary Second Edition, Oxford: Clarendon Press, 1989
29. Roots, J. (2012). School libraries, now more than ever: a position paper of the center for international scholarship in school libraries. CISSL. Διατίθεται στο: njasl.info/wp-content/NJ_study/Oct2012_CISSL.pdf
30. Virkus, S. (2003). Information literacy in Europe: a literature review. *Information Research*, 8 (4). Διατίθεται στο: informationr.net/ir/8-4/paper159.html
https://www.researchgate.net/publication/26387664_Information_literacy_in_Europe_A_literature_review
31. Wastawy, S. (2006). Πληροφοριακή παιδεία και Δημόσιες Βιβλιοθήκες» στο Διεθνές Συνέδριο για Δημόσιες/Δημοτικές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, Goethe-Institut Athens, 14-16 Ιουνίου
32. Zurkowski, Paul G. (1974). *The Information Service Environment Relationships and Priorities*. Washington D.C.: National Commission on Libraries and Information Science. p.6

Κεφ.7: Παράρτημα

Φωτ. 1: Μουσικό Σχολείο Κέρκυρας

Φωτ. 2: Η Βιβλιοθήκη του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας εξωτερικά

Φωτ. 3: Εσωτερικό τμήμα της Βιβλιοθήκης. Απεικονίζεται η συλλογή με τα πληροφοριακά βιβλία, αρχεία, ράφια με νέα βιβλία προς επεξεργασία και τα τραπέζια αναγνωστήριου. Την περίοδο εργασίας μας στο χώρο διεξάγονταν κάποια από τα μαθήματα μαντολίνου.

Φωτ. 4: Σελίδες από το βιβλίο εισαγωγής

